

3. Qvandoquidem eādem vocati Gratia, alii convertuntur, 97
alii non convertuntur, haud immerito queritur: An DEUS pari Qvā Gra-
gratia omnibus subveniat, & Num paratus sit, q̄bōis tempore Et DEI
loco, omnibus subvenire gratia ad Conversionem atque salutem ne- diversam
cessariā & sufficiēte? Hic (I) De Vocatorum Conversione no- dispensa-
tandum; (α) Calvinianos configere ad Absolutum Decre- ntes,
sum DEI, quo Electi absolute destinati sint ad Vitam eternam,
Reprobi autem perennioriā sententiā Morti aeternae adjudicati,
qvare etiam Gratia DEI illis non proſit. At hæc sententia
de Absoluto DEI Decreto, & Divina evertit Attributa, Omnipotē-
tiam, Iustitiam, Misericordiam, & Scripturis contrariatur di-
nitus rebelatis, Exod. 20. v. 5,6. Ezech. 18. v. 14, 15, 16, seqq.
Ibidem 33. v. 12, seqq. 1. Timoth. 2. v. 4. 2. Petr. 3. v. 9. &c.
(β) Pontificios in variis scindi sententias: Vel de Liberi Arbi-
trii Cooperatione, ut Cooperantes convertantur, Langueſcentes vero
non convertantur: Cum ex adverlo, Gratia DEI adſcriba-
tur, Phil. 2. v. 13. Conversionis & η ἡλεύ & η ἐργάζειν, & Con-
versionis opus in solidum Spiritui DEI tribuatur, Ezech 36.v.27.
Jer. 32. v. 40. Joh. 6. v. 44. Vel de Actus Gratiae suspensione in
uno, non item in altero: Qvod ipsum Jesuitæ Bellarmini fig-
mentum, merum Calvinianorum Decretum Absolutum est. Vera
igitur causa, ob qvam, eādem gratia vocati pariter non conver-
tantur, unicè sita est in hominibus, qui vocanti DEO obicem ma-
litia suā ponunt: ut docet Parabola de Quadruplici agro,
Luc. 8.v.5,12. item affeſeratio Christi de Judæis, Matth. 23.v.37.
Luc. 13. v. 34. & Pauli, Act. 13. v. 46. (II) Obſervandum de
Paritate gratie: Eſi DEUS nemini deest Gratia ad ſalutarem
Conversionem ſufficiente, pro ſuā tamen libertate, Omnibus
pari gratia non ſubvenit; idque evidentibus Scripturarum
patet Testimonius & Exemplis. De Chorazin, Betzaidā, Tyro, Sidone,
Capernaumo, Sodomis, Civitatibus & urbibus Palæstinæ, id
Christus ipſe teſtatum facit, Matth. 11. v. 21, seqq. Qvin Chari-

ſmatum qvoque diuerſitatem & imparitatem fatetur Apoſtolus, Rom. 12. v. 6, 7. Adiſis ibidem v. 3. de πέτρῳ πίστεως. Et 1. Petr. 4. v. 10. Charismatum uſus ſecundum Gratia DEI varietatem præſcribitur. Imò Sapientia DEI ſupereminens jure ſuo ſibi hanc libertatem poſcit, ut imparibus par gratia, paribus ſaþe impar praefletur, ceu patet ex Rom. 9. v. 24, ſeqq. ibidem 10. v. 17, ſeqq. cap. II. v. 25, 29, ſeqq. Ezech. 3. v. 6, ſeqq. Matth. II. v. 21, 23. Nec negari poſteſt, Paulum, Zacheum, Latronem in cruce, Magdalenam, aliosque haud paucos, uberiori gratiâ ad resipientiam excitatos fuiffle, qvàm plerosque reliquo-rum. Et quanquam pro Gratia DEI æqualitate urgeri ſolet,
 (α) DEO æqualiter eſſe curam de omnibus, Sap. 6. v. 8. (β) Ex hâc Gratia DEI diſparitate ſecuturum, DEUM eſſe ωροσωπλήπτην, contra Act. 10. v. 34. Rom. 2. v. II. I. Pet. I. v. 17. (γ) Non poſſe Gratia DEI diſparitatem, conſistere cum ejusdem ſuffi- cientiâ, qvam DEUS conſerre paratus eſt omnibus. Nihilotamen ſeciūs eſt longè evidentiſſimum, (I) Omnes & omnia æqualiter DEO cura eſſe, in Scripturis diuinitus patefactis negari, ceu I. Corinth. 9. v. 9. de Bobus, Matth. 6. v. 26. Luc. 12. v. 24. de Volatilibus cœli, I. Timoth. 4. v. 10. de Infidelibus conſtat. Liber verò Sapientia alias nec eſt in Canone, & iſtic loci, de Providentiâ DEI vindicatrice agit aduersus omnes, ſummos atqve infimos, nouū i.e. communiter & ēneū ωροσωπολήπται. Tantum abeft, ut de Gratia DEI Salvatrice id intelligi poſſit, quod DEUS eodem modo pariter prouidentiam habet omnium. (2) DEUM non poſſe fieri ωροσωπολήπτην ex Gratia DEI Salva-trice diſparitate, certum eſt, utpote certis mediis alligatâ, ide- oqve non liberâ & abſolutâ, ſed conditionali. Namqve προσ- ωπολήπτης eſt, qui violat iuſtiā, nec æqualibus æqualia tri- buit. DEUS autem nemini qvidqva debet, dans ex gratiâ qvicqvid dat; cui licet in re ſuâ facere qvicqvid vult, Matth. 20. v. 15. Si igitur alteri plus dat, alteri minus, in il- lum

lum quidem liberalis est, in hunc autem non injurius, Matth. 99
20. v. 13. (3) Disparitatem Gratiae non evertere Sufficientiam
Gratiae, patet ex Scripturis; quæ Gratiae Dei disparitatem disertè
adstruunt, Matth. II, v. 21, seqq. pariterq; planis verbis Gratiae
divinae sufficientiam stabiliunt, Matth. II. v. 21. Tit. 2. v. II.
ibidem 3. v. 4, 6, 7. Esa. 5. v. 2, 4. (III) Attendum de Gratiae
Conversionis Sufficientia; Qvòd alii Voluntati divinæ reluctan-
tur per Malitiam meram, alii per Infirmitatem. Qui ad res-
picientiam vocati, ex Merâ Contumaciâ ac Malitiâ Deo resistunt,
his demum justo iudicio Deus gratiam suam subtrahit, qvâ ip-
pos amplius dedignatur. Id DEUS ipse confirmat, Psal.
81. v. 12, seq. Non paruit populus meus voci meæ; permisisti igitur
eos fortitudini cordis eorum, ut ambulent in consiliis suis. Esa.
63. v. 10. Ipsi rebelles fuerunt, & irasci fecerunt Spiritum Sanctum
ejus; ideo conversus est eis in inimicum, & ipse pugnavit contra
eos. Jerem. II. v. 10, leq. Reversi sunt ad iniquitates patrum suo-
rum, qui renuerunt obtemperare verbis meis: Quidam obrem sic dixit
Jehov. ab, Ecce ego inducam super eos malum, de quo non poterunt
runt exire; & clamabunt ad me, & non audiam eos. At qui ex
Infirmitate peccant, his paratus est DEUS quovis tempore &
loco subvenire. Accedit huic sententiæ DEUS quoq; Ezech.
33. v. 12. Impietas impii non faciet ut corruat in eam, die quo con-
versus fuerit ab impietate sua. Apocal. 3. v. 20. Ecce, sto ad ostium
& pulso: si quis audierit vocem meam, & aperuerit ostium, ingre-
diar ad eum. Propter Personarum itaque Peccantium disparita-
tem, DEUS Gratiam suam, vel subtrahit, vel non subtrahit.

4. De Afflictionibus, qvæ reconciliatis DEO, intuitu præ-
cedentis delicti, hoc fine divinitus immittuntur, ut vel Scan-
dalum datum evidenti castigatione emendetur, vel Pati-
entia Peccatoris probetur, aut Devotio attendatur, vel Relapsus
in peccatum caveatur, &c. quæritur non abs re: An ejusmodi
Adversitatis verè sint Poenæ, aut tantum Castigations & Probatio-
nes, à DEO paternè conniventi institutæ? Ubi diversa occurunt

100 Theologorum iudicia, variæqve sententia, multis ab illâ, nec paucioribus ab hâc parte decertantibus. *P*er *anam Da-
vidis, expressè in notis marginalibus, appellat intetpres
Bibliorum Svecus, tum rebellionem Absolonis contra Patrem, &
stupracionem Concubinarum ejus, qvin & cædem Ammonis jussu
Absolonis patratam, 2. Sam. 12. v. 10, II. ibidem 15. v. 1, 10,
seqq. C. 16 v. 22. tum denunciatam Davidi à DEO, per
Gadem prophetam, triduanam pestem ob ambitiosam numera-
tionem populi, 2. Sam. 24. v. 13, seqq. Iisdem quoqve
verbis Interpres Fennus, qvanqvam revisus ac emendatus,
& B. Lutherus in Versione Germanicâ, hæc eadem in
Davidis historiâ, locis allegatis, designant. Hinc etiam
communiter, contra Socinum & alios, à nostratisbus Theo-
logis, Gerhardo, Brochmando, & cæterorum plerisque,
docteur ac defenditur, *Dolores parturientium, sterilitatem*
agrorum, Caritatem annone, Bella, aliaque ejusmodi, revera
pœnas esse, ob peccatum antegressum, Originale & Actuale, im-
missas. Videantur Osiandrorum, Lucæ Paraphrasis, & An-
dreæ Notæ Marginal. 2. Sam. 12. v. 10, seqq. Etiam pœnas
Crucis & Castigationis divinae appellat Reneccius, Armat. Theol.
Tom. 3. cap. 17. ἐπέχειν in hoc momento mavult B. D. Mar-
tinus Chemnitius, Exam. Concil. Trid. Part. 2. Can. XV.
inqviens: De Vocabulis nolim pugnare, an Afflictiones ille reconcili-
atorum, vocande sint Pœnae peccatorum, an verò Paternæ Cor-
reptiones & Castigations? Scriptura enim dicit de Reconcilia-
tis; Corpus mortuum est propter peccatum, Rom. 8. v. 10. Et 2. Reg.
12. v. 10, seqq. Qvia fecisti hoc, &c. Contrà D. Scherzerus, Bre-
viar. Hullermannian. C. IX. th. 17. rotundè afferit: Afflictiones,
quaæ reconciliatis, intuitu præcedentis delicti, à DEO hoc fine immit-
tuntur, ut vel Scandalum datum evidenti castigatione emendetur, vel
patientia probetur, devotio attendatur, relapsus caveatur, &c. nec Theo-
logice, nec propriè sunt Pœnae; qvia non ad patientis destructionem,
*sed**

sed emendationem & servationem, intenduntur. Nec longe ab
 hoc sensu discedunt, qui καταχεισικῶς tantum dici posse
 Pœnas, illas tales Pœnitentium Deoque reconciliatorum afflictiones,
 cum Dn. D. Hieronymo Kromajero, contendunt. Verum
 hoc dubium decidit breviter & optimè B. D. Christianus
 Chemnitius Annotat. in Cateches. Dieteric. Loc. de Pœ-
 nitentiâ, ubi ait: *Norimus, quod illa, κέκαπτα, uti vocantur*
1. Corinth. II. v. 32. Conversis & resipiscientibus imposta, non sint
*Crux vindicativa, sed Crux sive afflictio emendativa: quæ recon-
 ciliatis imponitur, ut (1) respectu aliorum, sint Publica indicia ju-
 dicti divini adversus peccata, Num. 12. v. 14. 2. Sam 12. v. 14. 1.*
*Petr. 4. v. 17. (2) respectu ipsorum Piorum, sint memorialia pœ-
 cedentium peccatorum, & cautela futurorum; (3) ut sint iisdem
 exercitia Pœnitentie. Unde L. II. de Peccat. merit. & remiss. cap.
 34. Augustinus ait: Calamitates ante remissionem sunt supplicia
 peccatorum, post remissionem sunt certamina exercitationesque ju-
 storum. Pleniùs aliquantò hæc deducit B. D. Danhawerus,
 Hodosoph. Phænom. IV. pag. m. 373, seq. ubi, qvanquam
 distinxerat Malum Medicinale à Pœnali, utrumqve tamen Ma-
 lum esse h. e. boni debiti defectum ob peccata advenien-
 tem, supponit & appellat, & quidem Medicinale illud, vel
 ad δοκιμασίαν, vel ad παιδείαν referens. De Calamitatibus Pro-
 toplasterum, etiam post eorum receptionem in gratiam,
 videatur B. D. Gerhardus, Comment. in Genes. cap. III.
 §. Nec illud omni ex parte sibi constat (a) Non verè esse
 penam aliquam, quæ non ab irato judice, ad patientis destruc-
 tionem, sed potius emendationem & servationem, intenditur.
 Etenim Pœna quoque civiles, utut verè Pœna, in delictis non
 capitalibus sæpius ad emendationem, quam destructionem,
 infliguntur; nec semper à judice irato, sed justo alias, &
 aliquando commiserante, inflictio hæc peragitur. Sic pœ-
 næ Emendatoriaæ divinitus immislae, ut probationes & castigatio-
 nes,*

102 nes, et si non sunt vindicatoria, & kar^η ἔξοχη ac stricte sic di-
ctæ Exemplares, in laxiori sensu tamen Pœnas appellari posse
sufficit. Sunt enim, ut B. D. Gerhardus commentatur in
Genes. cap. III. loco allegato, Amare sagitte ex dulci manu
DEI, ajente Nazianzeno ; Impositæ (1) in μυημόουν lapsus,
qvo fine etiam Davidi post reconciliationem pœna imponitur, 2. Sam.
12. v. 14. (2) in ῥεθυλακτικὸν à futuris peccatis, ut excutiatur
securitas, ac crescat in eis timor DEI, nè novis peccatis denuo
DEUM offendant: (3) in παιδεύτησον pœnitentia, spei, patientia,
humilitatis, & aliarum virtutum: (4) in αυτοτήτησον respectu a-
liorum, ut exemplo cautiores reddantur. Hæc ille. Inde Hebr. 12. v. 5.
παιδεία Κυριος, Castigatio Domini dicuntur, v. 6. μάστιγες ιψῶν fla-
gella filiorum, v. II. παιδεία & χαρεῖς, ἡ Λλὰ λύπης Castigatio, non,
gaudii, sed doloris. Neq^z hinc (3) Sequela ulla est, ad sententiam
Pontificiorum, nempe pro Pœna temporali satisfactoria opera su-
scipienda esse. Qvippe David affligit corpus, 2. Sam. 12. v. 16,
17. & tamen Infans moritur, v. 18. Ergo satisfactoria opera
non avertunt plagas, cum alias nulla sint in conspectu
DEI, Luc. 17. v. 10. etiam impossibile sit nudo homini, pro
Pœnis eternis vel temporalibus satisfacere, Psal. 49. v. 8, 9.
Math. 16. v. 26. Marc. 8. v. 36. Satisfactio etiam in homi-
nē nulla esse potest, vel eam ob causam, cum solus Christus
pro nobis satisficerit, ut in qvo solo est salus, Es. 63. v. 3. Act. 4. v. 12.
Nec procedit (y) Discrimen qvorundam formale, inter Crucem
& Afflictiones Pœnitentium Peccati, atqve Pœnas Vindicationias
propriè dictas: Sive qvōd conjunctæ sunt Pœne propriè dictæ
cum Maledictione, ex Gal. 3. v. 13. qvæ in Cruce & afflictionibus
pœnitentium nulla est; Qvippe Christus sustulit Maledictionem
istam, etiam ex pœnis propriè dictis, factus ipse pro nobis male-
dictum, Ibidem. Pœnis qvinetiam temporalibus subiecti, propriè
dictis, ceu strangulationis, decollationis, vivicomburii, ossi-
fragii, rotæ, &c. si ante mortem agant Pœnitentiam, exem-

103

culo Latronis in cruce, Luc. 23. v. 43. nullam estimationem
aut maledictionem sentiunt, Rom. 8. v. 1, seqq. Sive quia in
pœnis propriè dictis, quoad actum justitiae, est proportio inter Cul-
pam & Pœnam, quæ in δοκιμασίᾳ piorum, aut maledicta pœnitent-
tium, non ocerrit! Namque in Passione Christi solà, quâ pœnas
divinitus immisas, proportio ejusmodi Pœna & Culpa inveniri
potest, 1. Tim. 2. v. 5, 6. ut vocabula, ἐις & ἀνίδυτον, εἰ μέρος
suā facile ostendunt, verba dicti allegati solùm exclusivè ac-
cipienda. Neque ulla Pœna humanitus inflicta, per omni-
um seculorum decurrido leges, inveniri potest, per veram
imposita proportionem, sed solà damni estimatione humanā.
Quare hoc respectu non erit absurdum, Crucem piis ex
beneplicito DEI immitti. Ex causâ igitur impellente, etiam
que sine, differentia illa, inter pœnas strictè dictas vindica-
torias, & afflictiones pœnitentium peccati emendatorias, arcessen-
da venit, Addit Dn. D. Johannes Adamus Osiander, Synt.
Theol. part. IV. artic. 6. Thes. 1. differentiam quoque à Sub-
iecto, ubi inquit: Accidens piorum, in statu Ecclesiastico, Politico
& Economico viventium, est Afflictio, quæ dicitur Crux. Ille enim
ea respectu illorum, qui non sunt in statu Gratiae, est Pœna: ita re-
spectus Piorum, est tentatio ad bonum, Jacob. 1. v. 13. maledicta,
Hebr. 12. v. 5, 6, seqq. δοκιμασίᾳ, 1. Petr. 1. v. 7. Cujus Causa
Principalis Efficiens est DEUS Placatus, Hebr. 12. v. 6, seqq. Mi-
nistralis, vel Satanas, 2. Corinth. 12. v. 7. vel Mundus, Joh. 15.
v. 19. vel Caro nostra, Rom. 7. v. 23. Subjectum patiens, Pii & fide-
les, Apoc. 3. v. 19. vel sustinentes aliquid in Animâ, Psal. 18. v.
5, seq. vel in Corpore Tob. 2. v. 7. vel in Facultatibus & familiâ,
Job. 1. v. 14, seqq. Forma, dolorifica passio temporaria, Salu-
taris, Rom. 8. v. 18. Finis Ultimus, absolute talis, DEI gloria,
Joh. 9. v. 2, 3. Secundum quid talis, Castigati salus, Jacob. 1. v. 12.
debita Peccati Correctio, Jerem. 30. v. 11. fidei probatio, 1. Petr.
1. v. 6, 7. & Carnis mortificatio, Jerem. 31. v. 18, seq. Hæc ille.

5. Grat.

5. Gratiam DEI antè amissam esse Reparabilem, ut Volunta-
 riè peccantes habeant Liberum ad penitentiam redditum, suprà co-
 piōse monstratum est; utpote, A seriatè DEI ipsius asseveratione,
 Ezech. 18. v. 21, 22, 27, 28. ibidem 33. v. 12, 14, 15, 16. A DEI
 etiam Voluntate Misericordi, juramento confirmatà, Ezech. 18. v.
 33, 32. ibidem 33. v. 11. hinc A Mediis Salutis eternæ, toti in uni-
 versum Mundo destinatis, & reverà oblatis, I. Timoth. 2. v. 4.
 2. Petr. 3. v. 9. Esa. 65. v. 1, seqq. Rom. 10. v. 20, seqq. de-
 dum Ab Exemplis omnigenis, antediluvianis & postdiluvianis,
 Testamenti Veteris & Novi; qvæ historia, prætertum Biblica,
 affatim suppeditabit. De eadē itaque Gratia DEI queritur
 non immerito: An illa post Peccatum quoque in Spiritum Sanctum
 sit Reparabilis? Observandus hīc (a) Status Questionis, de Quo
 & Quali peccato sit controversia. Est autem Peccatum in Spi-
 ritum Sanctum, repulsa officii Spiritus Sancti proæretica, in homine
 satis illuminato, convicto, libero; Apostatica, blasphema, conse-
 quenter irremissibilis, ad finem perseverans. Peccatum evidem
 in Spiritum Sanctum, distinctum à Peccato in Filium Hominis,
 Matth. 12. v. 32. sic describitur. Alias variè in Spiritum San-
 ctum Peccari potest, ut Contristando, Eph. 4. v. 30. Tentando,
 Act. 5. v. 4. Sacrilegè nundinatione, Act. 8. v. 19, seqq. Refi-
 stendo, Deut. 29. v. 18, 19. Act. 7. v. 5. Irritando & extingviendo,
 Esa 64. v. 9. 1. Thess. 5. v. 19. Sed his hujusmodi acti-
 bus non absolvitur enorme illud, & consummatum in Spiritum
 Sanctum scelus. Sunt enim ista talia Peccata, partim divinâ
 temporio tolerata à Spiritu Sancto, partim etiam actu re-
 missa, Act. 13. v. 18. At enorme illud & consummatum
 Peccatum in Spiritum Sanctum, est irremissibile, qvia est officii Spi-
 ritus Sancti celestis, I. Joh. 5. v. 7, seqq. testificantis per Mini-
 sterium, 2. Corinth. 3. v. 18. testimonio principaliter Evange-
 lico ac salutifero, Sacramentali ac miraculo, lumen: Ut B.D.
 Dannhawerus loquitur, Phæn. XI. Hodosoph. pag. 1419.

105

Proeretica repulsa Spiritus Sancti est, in Homine satis illuminato,
Hebr. 6. v. 4. ibidem 10. v. 26, 29. satis convicto in conscientia,
per avlernineon, satis libero, libertate plena, nec minis
perterrita, nec promissis allestanta, Hebr. 10. v. 26. Proinde A-
postatica, per abnegationem fidei, Hebr. 6. v. 6. ibidem 10. v. 25. &
Blasphema. Imò Irremissibilis, non ex parte DEI absolutè repro-
bantis, vel Christi non placantis, vel Spiritus Sancti, Media Effi-
cacia absolutè negantis: sed ex parte Hominis, medicinam respuen-
tis, non applicantis. Omne Peccatum natura sua est irremis-
sibile, per Gratiam verò supernaturalem fit remissibile, poten-
tiā, ut vocant, obedientiali, cum oblata remissio non respuitur.
At Peccatum simpliciter fit *avialē dīa μοχδησες*, ac Ir-
remissibile, qvia non potest tanta contumacia superari à Li-
bero Arbitrio cuius vis hic nulla; autà Medio Ordinario, qvod reji-
citur: Extraordinarium nulli hominum debetur. Probantur
hæcce ex Oraculis divinis, de Peccato filiorum Eli, 1. Sam. 2.
v.25. etiam Verbis Christi, Matth. 12. v.31. (β) Ελεγχοι seu
avocati & refutatio dubiorum, qvæ hic vel occurrere, vel mo-
veri solent. Dicent (1) Christum non definite arguere reos Pec-
cati in Spiritum Sanctum, sed in Deum loqui; & adhuc spem
Conversionis indigitari, qvia eos adhortatur. Verum Respondetur, Resps
Christum ex hypothesi deducere Deum, & qvia asseveratione ut-
titur, & qvia Evangelista dictorum Christi rationem ad-
dit, qvòd contra Scribas locutus sit, qui Christum habere
Spiritum immundum dixerant. Adhortatur autem, non
Sperando Conversionem, sed Indicando Damnationem, v. 36, seq.
Objicient (2) Sicut hoc Peccatum in Spiritum Sanctum
non absolute, per se & Simpliciter, est Irremissibile, sed ab
Eventu tale dicitur: ita pari ratione, reliqua quoque
Peccata sunt Irremissibilia, si absit Pœnitentia. Nullum enim
Peccatum Absolutè est Irremissibile, ob Universalem DEI Gra-
tiam, & Christi Redemptionem: Dicitur enim Irremissibile modo

106 respективे, quatenus abest Hominis Pœnitentia: Quo respectu
Omnia Peccata erunt Irremisibilia, propter Impœnitentiam,
sicque nulla erit distinctio, inter Peccatum Remisibile &
Irremisibile. Sed Respondetur, Remisibile dici dupliciter, vel
ratione Actus, vel ratione Potentiae: Ideoque distinguunt
quoque, inter Irremissionem & Irremissibilitatem, interque
Peccatum Irremissum & Irremisibile. Cætera Peccata omnia,
quando abest Pœnitentia, dici possunt Irremissa, non tamen
propriè Irremisibilia, cum non sit impossibile illa remitti.
De hoc autem Peccato, utpote Irremisibili, clarè dicitur,
I. Joh. 5. v. 16, seq. quod sit ad mortem. Solum ergo hoc,
per se & ratione Quidditatis sue, conjunctum est cum Impos-
sibilitate remissionis. Quæ non est ex absoluto Decreto, aut defectu
Gratiae, aut Particularitate Meriti Christi, aut carentia Verbi &
Sacramentorum, quia hæc omnia adsunt; adeoque, ex parte DEI,
non esset simpliciter impossibile, ut remitteretur hoc Peccatum, quan-
doquidem Gratia DEI exuberat super Peccatum, Rom. 5. v. 20. Sed
Impossibilitas illa unicè provenit, ex impossibilitate Pœnitentie,
Heb. 6. v. 4, 6. Excipliunt (3) Helmstadienses, non indicari simpli-
citer Impossibilitatem, aut in verbis Christi, aut Hebr. 6. v. 4, seqq. sed
tantum Pœnitentie raritatem ac difficultatem, quod pauci & raro tales
convertantur & renoventur. Sed respondetur; Non de Difficultate,
sed Impossibilitate renovationis, hic loqui Christum & Apostolum,
tum litera textus docet, tum patet ex eo, quod Peccatum
in Spiritum Sanctum Christus dicat, neque in hoc, neque in futuro
seculo remitti, cum alia quoque Peccata in hoc seculo sint
difficiliter, necnisi vi Meriti Christi, remissibilia. Unde omnimodam
Impossibilitatem hic indicari evidens est. Inde, cum Peccatum
in Spiritum Sanctum ait Christus, Matth. 12. v. 32. Marc. 3. v. 29.
Luc. 12. v. 10. esse Irremisibile, tam in præsenti, quam in futuro
seculo: Contrà Apostolus scribit, Rom. 5. v. 20. Superabundare
Gratiam, ubi abundat delictum; & Scriptura universa testatur, Chri-
stum

Resp.

Obi.

sum expiassē Merito suo omnia omnino peccata totius Mundi: Re- 107
spōdet B. D. Waltherus Harmon. Biblic. allegato Matthæi ^{resp.}
loco, ita: Sunt (a) Qvi hoc grande Peccatum Irremissibile vocari
existimant eò, quòd remittatur difficulter; sicuti vocula
ἀδύτατον, Matth. 19. v. 26, ponitur pro ἀδύτως, ibidem v. 23.
Sed responsū hoc nimis est dilutum: Christus enim ma-
gnā vehementiā pronunciat, Peccatum istud Non remitti, Neg-
in hoc Seculo, Neque in futuro. (b) Alii τὸ Irremissibile acci-
piunt, pro Non Excusabili coram hominibus. At hoc dilutius
est priori; Salvator namque non agit de Peccati Excusati-
one, sed de Remissione, quia etiam si locum, ex hypothesi, in-
veniret, prælertim in Futuro Seculo, in hoc tamen Peccato
impossibilis esset, utpote actu Irremissibili. (c) Rectius ergo
habetur pro Irremissibili, etiam in DEI conspectu, non ex ullo
vel Misericordia Patris, vel Meriti Filii Unigeniti defectu; ut-
rumque enim horum est Universalissimum, & ad condonandum
expiandumque Peccatum, etiam hoc, Omnisufficientissimum & effi-
caciousissimum: Sed partim, quia ipsum Salutis Medium, nempe
Spiritus Sancti Ministerium, directè & praefactè impugnat; Partim,
quia semper conjunctum est cum Extremâ Cordis Induratione,
& finali Impenitentiâ. Atque hinc (d) Christus hic, non
tam insinuat Potentiam sive impossibilitatem, quasi suâ naturâ
Peccatum hoc esset Irremissibile, quam Actum, quòd actu
non remittatur, Luc. 12.v.10. nec habeat ἀφεσιν, Marc. 3.v.29.
Videlicet ex accidenti, propter Contumacissimam Mediorum Sa-
lutis abjectionem; ut ita τὸ πνόμενον potius notetur, quid
rense fiat, quam τὸ δυνάτον, quid fieri vel queat vel nequeat.
Eodem sensu Epistola ad Hebreos clarè pronunciat, cap. 6.
v. 4. esse ἀδύτατον, ut renoverentur ad gratiam & paenitentiam,
qui hoc Peccatum committunt; respiciens magis ad Pec-
catores, quam ad Peccatum, sicque iterum magis ad actum,
quam ad Potentiam. Excipiunt (4) Calviniani (qui alias obiecta-

108 Peccatum in Spiritum Sanctum negant). Φωτισμὸν, Hebr.
6. v. 4. Ibidein 10. v. 26. non Internam denotare Spiritus
Sancti Illuminationem, sed Externam Baptismi collationem: utut
etiam aliqua Operatio Spiritus Sancti Extrabaptismalis hic
denotetur, non tamen innui Salutarem quandam & per-
fectam Illuminationem. At Respondetur, per Baptismum conferri
Spiritum regenerationis, ut Filii irae mutentur in Filios Gra-
tie, Tit. 3. v. 5, seqq. Quomodo Spiritus Sancti Illuminatio omnino
subinnuitur; & Hebr. 10. v. 26. Paulus istum Φωτισμὸν,
de Acceptione notitiae Salutaris per Verbum, exponit. Etiam
quia Apostolus, allegatis locis, densat vocabula emphatica,
ἀπαγγέλλειν, προκαθητός εἶναι, ἐπίγνωσις τῆς ἀληθίας, non de
Operatione Spiritus Sancti Generali, sed Speciali, per Media
Salutis intimè efficacia in Corde, eum loqui appetet.

6. Denique (γ) Κατοχεὺ seu Confirmatio Orthodoxæ
sententiae hinc ita deducitur: Quicunque (1) non possunt
renovari ad Pænitentiam, (2) fuerant Illuminati, (3) Gustaverunt
bonum DEI Verbum, & Virtutes venturi Seculi: Illi ipsi, si
finaliter recedant à fide, peccant in Spiritum Sanctum, & priùs
fuerunt verè & realiter conserfi. Assertio est evidens: Namque
(a) Qui non possunt renovari ad Pænitentiam, utique com-
mittunt Peccatum irremissibile, atque iterum hi tales com-
mittunt Peccatum in Spiritum Sanctum, Matth. 12. v. 31. (b)
Qui etiam fuerant illuminati, acceperantque Spiritum Sanctum
internè illuminantem ac inhabitantem, denique gustaverunt bo-
num D^EI Verbum, & Virtutes venturi Seculi: Illi habuerunt
jam initia beatitudinis, adeoque fuerunt uniti D^EO; quibus
protervè repugnantes, committunt Peccatum in Spiritum Sanctum,
adeoque Irremissibile. Impossibilis autem est Remissio peccati
hujus, Hebr. 6. v. 4, seqq. non Impossibilitate decreti repro-
batorii, absoluti, peremtorii; sed impossibilitate Vitii humani, quo
pertinet, peremtoriè ac finaliter, Mediis Salutis resistitur. Nec
qui-

qvidem reciprocè verum est, Omne Peccatum in Spiritum 109
Sanctum est finaliter perseverans; Ergo Omne Peccatum finaliter perse-
verans est Peccatum in Spiritum Sanctum. Tamen hæc ~~amidæ~~^{amidæ} est certa, Omne Peccatum Irremissibile est finaliter perseverans, alio-
quin esset remissibile, nisi perseveraret; Ergo, Omne finaliter perseverans
est Irremissibile: Ceu concludit B. D. Danhaverus, loco suprà
allegato. Hâc de causâ B. D. Meisnerus Antropol. Sacr.
Disp. X. Qvæst. III. th.9. seqq. ita discurrit: Qvod si qvæ-
ratur, Qware Impossibilis sit Pœnitentia in hoc Peccato,
& in cœteris Possibilis? Parata erit Responso, quòd ob duas Resp.
istud rationes fiat: (1) Est Induratio, & Hominis in Pote-
statem Satanæ traditio. Qvicunq[ue] enim hoc Peccato polluti
sunt, illi indurantur, à DEO deseruntur, & Satanæ traduntur.
Ob quam Indurationem fit, ut nunquam emolliri & Pœnitentiam
agere possint. Hæc enim Induratio infallibile & certissimum bu-
jus Peccati consequens est, ut ostendunt omnia exempla. Nam
cum homo blasphemè DEO reluctatur, justè à DEO deseritur,
Spiritus vertiginis immittitur, & in reprobum sensum traditur.
Semper enim hoc DEUS observat, ut induret, qui veritati cedere
& credere nolant. Atque hinc est, quod Theologi dicant, Blas-
phemiam Spiritus non modò Peccatum esse, sed & Pœnam &
Causam Peccati. Pœna est, ratione Indurationis & Desertionis:
Causa vero, ratione aliorum, quæ inde propullulant, Vitiorum.
Omnis ergo peccans in Spiritum Sanctum est Induratus, non tamen
contrà: Qvia Duplex est Induratio, qvædam in Peccatis
Morum, qvædam in Errore Fidei. Posteriori modo qui in-
duratus est, semper peccat in Spiritum Sanctum, non autem qui Pri-
ori; Qvoniā Peccatum hoc circa Doctrinam, non circa Mores
versatur. Finalis vero Impœnitentia Indurationem, velut
Individuus comes, sequitur. Omnis igitur peccans in Spiritum San-
ctum est Finaliter Impœnitens, sed non contrà; Qvia multi etiam
in Peccatis Morum perseverant, & sic finaliter Impœnitentes sunt:

110 **P**roinde Impoenitentia Finalis nequit esse Forma Peccati in Spiritum Sanctum, quia non cum eo reciprocatur. Omnis autem Forma cum suo Formato reciprocè dicitur. Quare convenientius statuitur, Finalem Impoenitentiam non esse Essentialē requisitum aut Formam, sed duntaxat Accidens Commune, attamen Inseparabile; quia nunquam datur istud Peccatum, nisi conjunctum cum Impoenitentiā finali. Ratio, quia nunquam remittitur. Si autem Pœnitentiam quis ageret, utique remitteretur. Et quid opus est prolixâ probatione, cum clare afferatur, Hebr. 6. v. 4, 6. tales homines redire ad Pœnitentiam prorsū esse impossibile? (2) Est omnium Mediorum Salutis abjectio. Quia enim Pœnitentia & Conversio non nisi per Verbum sit & Sacraenta, hinc impossibile est, ut aliquis ad Pœnitentiam redeat, qui ista Media semper contemnit, & abjicit. Nunquam sanari potest, qui omnes Medicinam respuit: sic nunquam converti, qui Media divinitus ordinata spernit. Cum igitur natura hujus Peccati in eo consistat, ut sanguis Testamenti polluatur, Verbum blasphemetur, & ita omnia Media semper abjiciantur, hinc oritur Impossibilitas Pœnitentiae, & per consequens Impossibilitas remissionis; Ideoque Peccatum hoc dicitur Irremissibile: cætera autem Remisibilia, quia cum Induratione & Perpetua Mediorum Salutis abjectione non sunt conjuncta. Ita ille. Conferatur B. D. Aegidius Hunnius Commentar. in Matth. 12. part. IV. L. C. 8. item B. D. Balduinus, Commentar. Epist. ad Hebr. disp. 7. B. D. Scherzerus System. Theol. Loc. VII. de Peccato. Unde D. Rudraffius, Summ. Theol. Thet. Loc. VI th. 7. §. 7. ita hâc de re differit: Intellegitur Irremissibilitas, (1) Non secundum Quid, quasi difficulter saltem Remissibile sit, ut habent, cum Chrysostomo, Dionysio Carthusiano, Lyrâ, & aliis, Grotius, Episcopius, & illius furfuris socii; aut que ut plurimum non curatur, ut ait Bellarminus; aut remittatur quidem, sed magnâ cum difficultate, eū habent Barradius, Suarez, & qui illis assurgunt: Sed Irremissibilitas absolute & simpliciter.

(2)

(2) Non *κατ' ἄλλο*, sed *κατ' αὐτὸν*, Per se. (3) Non Privative, sed Negative. (4) Non Extrinsecè, propter aliquid extrinsecè interveniens adjunctum, sed Intrinsecè, quia Irremissibilitas, ex suā internā & propriā ratione Peccati in Spiritum Sanctum, fluit. (5) Non Separabiliter, sed Inseparabiliter. (6) Non ex parte DEI, qui ubique & suā naturā vult vitam Peccatoris; neque ex Defectu Meriti Christi, qui pro Omnibus satisfecit Peccatoribus: Sed (7) Ex parte Hominis, Gratiam & Misericordiam nolentis, & ipsum quoque Meritum & Sanginem Christi conculcantis, Hebr. 10 v. 29. Iibi enim omnia Media Salutis respuuntur, ubi cura & emendatio ad eō ex induratione desperata sunt, ut continuo cum blasphemia resistatur Spiritui; ibi perseverans illa blasphematio, perseverans impenitentia, & à πονεσίᾳ perseverantia, non potest habere remissionem. Unde, cum Gelasio Papā, Forero, & Papa eiis aliis, dici non potest, posse hoc peccatum Penitentiā expiari. Irremissibile est in suā naturā, quia pertinax est blasphematio, & Omnim Salutis Mediorum abjectio.

7. Ergo fallunt (a) Et False Irremissibilitatis Causæ sunt,
 (i) Quia sit à Baptizatis admissum, ut Theognostus ait, cum asseclis.
 (ii) Quia sit in Deitatem Filii, eeu sensisse Athanasius putatur.
 (iii) Quia peccans ille nihil habeat, unde veniam mereatur; quæ Pontificiorum, Bellarmini præsertim, explicatio est.
 Fallunt (β) qui hinc Universalem, vel Gratiam, vel Vocationem, vel Universale Meritum Christi impugnant. Neque enim, hāc posita Irremissibilitate, negari potest, vel Universalie, eaque feria, Omnim Peccatorum ad Penitentiam vocatio, vel Universalis Christi pro Omnibus Peccatis Satisfactio, quæ utraque passim in Scripturā sistitur. Nam sicut non sequitur, DEI vult Omnes Peccatores ad Penitentiam duci; Ergo Omnes volunt, atq[ue] omnes posse sunt duci: Sic etiam non sequitur, Christus pro omnibus Peccatis satisfecit, & pro omnibus Peccatoribus mortuus est, ejusque Meritum, in Virtute Meritoria ac Satisfactoria, ratione Acquisitionis

Gin

Et In se, sufficiens est pro omnibus Peccatis: Ergo ipso actu, ratione Applicationis quoque, expiat Omnia Peccata. Pro omnibus mortuis est, ut omnes salventur, Et vi Meriti ipsius DEO reconcilientur; Sed sic, ut non abjiciant Meritum, non respuant Media, Et in Impenitentia atque incredulitate perseveranter ac finaliter persistant. Et hanc ratione, Christus etiam pro peccantibus in Spiritum Sanctum mortuus est, si scilicet possibile esset, talem Peccatorem admittere correctionem & Penitentiam. Vel Christus est mortuus pro Omni Peccato, Et sic pro Peccato in Spiritum Sanctum, Materialiter spectato, intra Actus malitiosè abjieendi & negandi, itemque impugnandi & blasphemandi veritatem agnitam; sed non Finaliter, intra finalem perseverantiam impugnandi & blasphemandi. Distinguendum, cum Fewrbornio, inter Avouiar, & inter id, quod cum Avouia est coniunctum. Pro omni Avouia & iniuritate satisfecit Christus, sed non opus fuit satisfacere pro ipsa perseverantia, finalitate vel finali perdurazione; Quia haec per se non est iniurias, sed quedam circumstantia, quae & in bonis & malis potest habere locum. Ansia finalis est Peccatum, sed ipsa præcisè Finalitas & perseverantia, non est per se Avouia; alias enim & Fides, quia perseverans, peccabilis esset. Sic nulla valet consequentia: Pro finali Impenitentia Christus non est mortuus; Ergo nec pro peccato in Spiritum Sanctum. Quippe Finalitas indefinite ac in se, accedit præter essentiam peccati. Finalis autem Impenitentia & Perseverantia, quia ex Induratione, & pertinaci omnium Salutis Mediorum rejectione, oritur, incurabile & incorrigibile fit malum. In tali enim malo habetur continua resistentia, ex continuo perseverandi in malo proposito. Ubi vero hoc est, ib actu ipso sequitur finalis in malo gravissima perseverantia. §. Atque haec pro re natâ, in prælenti argumento sufficient! Exspectat Jehovab, ut misereatur nostri, & propterea exaltabit se, ut misereatur nostri; Quia DELIS Judicii Jehovab: Beati omnes, qui exspectant eum!

Esal. 30. v. 18.

SOLI DEO GLORIA!

DE

GRATIÆ DEI FUNDAMENTO.

NEMPE
MERITO CHRISTI REDEMATORIS.

PRO OEC M I U M.

§.

vandoquidem GRATIA DEI *Gratiæ*
rum DEI Favorem & Misericordiam de-
signat, qvâ nos inde ab æterno di-
lexit, & præter omne nostrum me-
ritum, per Filium suum nos sibi re-
conciliare & salvare constituit, se-
cundum scripturas, 2. Timoth. i. v. 9.
Rom. 3. v 24. Eph. 2. v. 8. Rom. ii. v. 6.

utique *Gratia DEI*, ejusque dilectio & gratuita Misericor-
dia, in uno & solo Christi Merito fundata est, Eph. i. v. 6,7. Glo-
riosâ gratiâ suâ gratos nos reddidit in illo dilecto, in quo ha-
bemus redemtionem per sanguinem ipsius, remissionem peccato-
rum ex divite ipsius gratiâ. Quippe extra Christum nulla est
erga Peccatores Gratia. Qvia etiam solum Christi Meritum
Justitiae divina pro nobis satisfecit, nosque DEO Patri reconcili-
avit; Extra Christi Meritum nulla est Peccatorum justificatio.
Non enim est in alio ullo salus: neque enim est aliud sub cœlo
nomen datum hominibus, in quo oporteat nos salvari, Act. 4. v. 12.
Ille est Advocatus noster apud Patrem, JESUS Christus justus.
Et ille est propitiatio pro peccatis nostris; non pro nostris autem
solum, sed pro totius mundi, 1. Joh. 2. v. 1,2. §. Hâc de causâ,
postquam actum hactenus anobis de GRATIA DEI, jam de

P

ME.

Gratiæ
DEI fun-
damens
tum est
Meritum
Christi.

114 MERITO CHRISTI qvoqve nonnulla hic adjicere, è re fore arbitramur: quando non modo à qvibusdam Heterodoxis, vel Meritum Christi prorsus negatur, vel vis ejus ac dignitas magnam partem extenuatur; Verum apud qvosdam qvoque Orthodoxos, hoc argumentum valde tenuiter & jejunè, utut disputationibus & controversiis adversariorum obnoxium, invenitur pertractatum: unde non paucis variæ obortæ sunt dubitationes, cum deprehenderent *Actus Christi meritorios* adeò in angustum cogi. Nos hanc dissertationem, brevitatis studio, tribus tantum *Articulis*, ov̄ Θεον̄, comprehendemus; nempe disquisituri (1) *Meritum Christi AN SIT?* (2) *Ejus RATIO & NATURA que fit?* (3) *Quarum sit PARTIUM? Sit itaque*

ARTICULUS I. MERITUM CHRISTI ALIQVOD AN SIT?

§. I.

Circa hoc momentum; qvamvis *Meritum Christi*, & ex Satisfactione pro peccatis nostris præstítâ, & qvoq; ex nostri Liberatione à peccati reatu, potestate Satana, mortis atque inferni, æstimandum veniat; Photiniani tamen impias & blasphemias voces evomunt, non tantum Satisfactionem Christi, adeóque Meritum totum, simpliciter abnegantes, sed opinionem qvoque anilem appellantes, superstitiones & Papisticas fabulas oлentem, imò puerilem atque ridiculum errorem. Ita Photiniani, fœtus Diaboli & excrementa (ut à non paucis nostratium Theologorum vocantur) impugnant & tollunt fundamentum Salutis, Meritum utpote Christi, qvod coram DEO justos facit, qvod basis est remissionis peccatorum & justificationis, dum credentibus per fidem imputatur. Qvâ de causa problemata evolvere sequentia foret necessarium. §.

Qve-

Quæritur proinde Primo: Numquid dogma de Satisfactione Christi in Sacris literis habeat fundamentum, eisdemve repugnet? Prius adversarii illi strenue negant, contendentes, nè unico qvidem verbulo mentionem fieri in Sacris literis, aut *bujusmodi* per Christum satisfactionis, aut ullius rei ipsi equipollentis: quod utique deberet necessariò indigitari, & qvidem frequentissimè, quandoqvidem in Concionibus & scriptis nostris illam sine intermissione doctrinam inculcamus. Verum, qvia non tantum Literaliter illud existat in Scripturis, quod ibi secundum eosdem characteres & apices habetur; sed illud quoque, quod secundum equipollentiam vocum & Phrasum ibidem invenitur: ideoque Satisfactionis Christi mentionem fieri in Sacris, indubitatò asserimus. Voces enim Satisfactioni Christi equipollentes sunt,

(1) Προσφορὰ oblatio, qvā Christus seipsum piacularem hostiam in arā Crucis DEO Patri stitit, & peccata Mundi sustulit, Eph. 5. v. 2. Hebr. 9. v. 14. (2) ἵλασμὸς Expiatio, quasi piaculi seu reatus & pœnæ præstatio, vel opere ipso, vel pretio, quod in compensationem accipitur, 1. Joh. 2. v. 2. ibidem 4. v. 10. Apud Hebræos responderet Verbum ξέπον expiavit, mundavit à peccato, item λέγεται Expiatio, redemptura; apud Græcos, λύτρον pretium redemptionis. (3) Ἀπολύτρωσις Redemptio, qvæ est solutio pretii ab altero præstata, ad liberationem capti vel venditi. Namque hic quatuor concurrunt: (a) Captivus homo, Colos. 1. v. 13. 2. Timoth. 2. v. 26. Act. 26. v. 18. (b) Jūdex Captivum detinens, DEUS, Eph. 5. v. 2. Heb. 9. v. 14. (c) Redemptor, Christus, Matth. 20. v. 28. qui Ela. 59. v. 20. Job. 19. v. 25. gōt, & 1. Corinth. 1. v. 30. redemptio appellatur. (d) Pretium redemptionis, non aurum & argentum, 1. Petr. 1. v. 18. sed anima & vita, Matth. 20. v. 28. ac pretiosus sanguis Filii DEI, 1. Petr. 1. v. 19.

Satisfactio
etio
Christi
an in sac-
ris literis
habet
at funda-
mentum?

Negant
Photini-
ani, quā
Christi
oblatio-
nem.

2. Excipiunt Photiniani, (α) Αρχιπολλεῖται τρόφος seu oblationis & satisfactionis Christi, petitam esse ex ψευδεπυνέα Scripturæ. Namque Eph. 5. v. 2. non Oblationem corporis, sed Facti Christi, intelligendam volunt; ut sit sensus, Ipsum Factum seu opus Christi, quo semetipsum pro nobis obtulit, non ipsum Christum, esse victimam & oblationem coram DEO; sicut Hebr 13. v. 16. Phil. 4. v. 18. Opera beneficentiae victimæ & oblationes dicuntur. Deinde Hebr. 9. v. 14. non Oblationem Christi per Mortem in passione, sed Presentationem ejus in cælo significari ajunt; sicut mactatio pecudis in. V. T. non fuit pars sacrificii legalis, sed ad illud tantum preparatio: ut hâc ratione Oblatio facta dicatur, in ingressu in Sanctuarium, Hebr. 9. v. 24, seqq. Atqui Respondeatur: (1) Non ipsam Traditionem, sed Rem traditam, nempe Christum, Eph 5.v. 2. victimam & hostiam dici. Scriptura enim utrumque de Christo dicit, & Oblatum esse illum, & dedisse semetipsum pro nobis oblationem & victimam; ut uterque Accusativus regatur ab eodem verbo παρέδωκεν, quod Christus & tradiderit seipsum, & tradiderit in hostiam & victimam: utrumque itaque conjunctim hic intelligendum venit. In locis autem allegatis, Hostiarum qvidem mentio fit, sed non ιαστικῶν, qualis Oblatio Christi est, sed tantum εὐχαριστικῶν; ceu ex contextu patet. (2) Oblationem Christi, Heb. 9. v. 14. in Arâ Crucis factam esse, i. Petr. 2. v. 24. dicitur, cum peccata nostra pertulit in corpore suo super lignum; Qvare presentatio sola in calis, in ingressu celestis Sanctuarii, hic intelligi nequit, Hebr. 9. v. 24. ut frustra, à mactatione & preparatione pecudis Sacrificialis, argumentari Photiniani instituant.

Quà pree-
dicti Ex-
platio-
nem.

3. (β) Satisfactionis Christi & Expiationis quod αρχιπολλεῖται concernit, contendunt iidem, verbum כְּפָר propriè esse pice obtegere, operire, quod Interpretes reddiderant expio.

117

expiare; At translate illud notare, ratione DEI quidem, Tegendo condonare, ratione vero nostri, Condonationem adipisci per obedientiam Deo presitam: Verbum vero נָתַן per Puerificare, non satisfacere, exponi ubiq debere. Denique vocem peccati, Esa. 53. v. 6, 11, 12. Rom. 8. v. 3. 2. Corinth. 5. v. 21. non significare sacrificium piaculare, sed Rem abominandam & peccatorem, cuius instar Christus habitus erat. Sed ad hæc respondetur, (1) Capbar, in piel רְבָר, cum peccatis attribuitur, vel significat litionem & compensationem pro peccato, vel ratione applicationis, notat mundationem a peccatis: atque sic tribuitur DEO remittenti peccatum, principaliter; Sacerdoti, ut cause ministerialis at Victimis, ut instrumento remissionis divinitus ordinato, psal. 49. v. 8. Num. 25. v. 13. Proverb. 6. v. 35. 2. Sam. 21. v. 3. Levit. 17. v. 11. Sic verbum נָתַן, cum nocenti aut victimæ tribuiatur, significat luere peccata, Gen. 43. v. 9. ibidem 31. v. 39. (2) Vox עֲוֹנֵן, propriè Oblatio proreatu, sed metonymicè proboscis piaciulari sumitur, ut ex Levit. 5. v. 6. planum est, & alibi passim: eaque significatione Christo accommodatur, Esa. 53. v. 10. Sive ergo עֲוֹנֵן iniquitatem, Esa. 53. v. 6. & aquarior, peccatum, Rom. 3. v. 3. 2. Corinth. 5. v. 21. interpretetur, cum Augustino, victimam pro peccatis, sive, cum Bernardo, peccatorem pro nobis factum, in idem reedit: namque, & ut victimæ, & ut peccator, Christus nostri loco reus pœnam persolvit. Nihili igitur sunt, quæcumque adversarii hæc ratione, contra iudicarias expiationis & satisfactionis, obvertunt.

Responsio
fio.

4. (γ) Denique Satisfactionis & Redemptionis eludere equipollentiam inde conantur; Initio, quasi redemtionis voce simplex vindicatio, seu liberatio sine pretio facta innuatur, velut Exod. 15. v. 13. Deuter. 7. v. 8. ibidem 9. v. 26. cap. 13. v. 5. c. 21. v. 8. 2. Sam. 7. v. 23. Psal. 77. v. 16. ita Mo-

118 sen à Stephano vocari ajunt Aut p[ro]p[ter]a h[ab]it[us], Act. 7. v. 35. & de
Jehovâ dici, qvòd Christum redemerit, Psal. 31. v. 6. Dein-
de urgent, Requisita omnia propriè acceptæ redemtionis h[ic]
non reperiri; qvia (1) DEO nullibi dicatur dari λύτρον,
(2) Pater ipse potius pretium dederit; nec (3) aliquid
accedat DEO per solutionem pretii, & (4) absurdum sit,
Diabolo, vane conversationi, execrationi legis, fuisse dandum
λύτρον, à qvibus Redempti dicimur. Verum & h[ic] respon-
detur: (a) Etsi Redemptio interdum infert simplem liberatio-
nem, qvæ fit sine pretio; h[ic] tamen redemtionem veram &
propriam intelligi liquet, ex mentione λύτρου, & adjectis de-
terminationibus, per sanguinem Christi, Colos. 1. v. 14. sanguine
preioso Christi, 1. Petr. 1. v. 19. morte Christi intercedente,
Hebr. 9. v. 12. itemq[ue] ex opposito jure redemptorum, 1. Corinth.
6. v. 19. an ignoratis, vos non esse vestri juris? etiam ex Pra-
sibus, qvibus emi esse dicimur, neutiquam sine pretio. Est
qvippe h[ec] redemptio, non communis, qvæ aliquando sine
pretio esse potest, sed judicialis, semper pretium requi-
rens. Sic Mosis redemptio, de qvâ est Act. 7. v. 35 erat
liberatio corporalis, qvæ facta est sine pretio; nostra est spiri-
tualis, pretio sanguinis & mortis Christi constans, 1. Corinth.
6. v. 20. ibidem 7. v. 23. Act. 20. v. 28. 1. Corinth. 5. v.
7. Hebr. 9. v. 12, 14. 1. Petr. 1. v. 19. 1. joh. 1. v. 7. A-
poc. 1. v. 5. ibidem 5. v. 9. joh. 3. v. 16. Rom. 8. v. 32.
1. joh. 2. v. 2. &c. Christi vero anima redenta dicitur, Psal.
31. v. 6. metaphorice, per resurrectionem ex mortuis, non
propriè, interveniente liberatore aut pretio. (b) DEO pa-
tri etiam λύτρον persolutum esse, patet Rom. 3. v. 25.
1. Timoth. 2. v. 6. Hebr. 10. v. 10. Pater enim λύτρον
procuravit ratione decreti, acceptavit ratione meriti. (c)
Si vel maximè per pretii solutionem nihil DEO accedat,
suffi-

Res
ponsio.

sufficit nihil justitiae ejus, propter illam solutionem, decedere.
(d) DEO datum est λύτρον, ut iudicet; non verò diabolo, peccato, &c. ut tortoribus nos captivos detinentibus.

5. Posteriorius; An nempe doctrina de Satisfactione Christi Sacrae Scriptura repugnet? exinde stabilire iidem conantur;
(1) Qvia DEUS ante mortem Filii jamdum Mundum dilexerat, Joh. 3, v. 16. cum adhuc peccatores essemus, & inimici DEI, Rom. 5, v. 8. & Colos. 1, v. 21. (2) Qvia passim Scriptura doceat, peccata nobis ex merâ gratiâ, non quod pro illis aliquid DEO solutum est, remitti ac condonari. Unde accusant nos Satisfactionem Christi afferentes, quod ex DEO clementissimo Caracallam aut Neronem aliquem truculentissimum efficiamus. (3) Qvia DEUS ipse nos sibi reconciliavit, 2. Corinth. 5, v. 19. Colos. 1, v. 20. Ergo absolucionem erit, Christum suâ Satisfactione Deum nobis reddidisse propitium. (4) Qvandoqvidem jubemur Deum imitari, in condonandis proximo peccatis, Matth. 18, v. 33. Qvod si itaque Deus non condonet delicta sine satisfactione, utique licet idem nobis quoque facere cum proximo; Qvod tamen vetat Apostolus, Eph. 4, v. 31. seq. (5) Apostoli dicuntur Ministri reconciliationis, 2. Cor. 5, v. 19. Si autem reconciliatio tota in Merito Christi est, non poterunt Apostoli esse reconciliationis ministri. At facile quoque Respondeatur ad hæcce: (a) DEUS nos dilexit ante Mortem Filii, Joh. 3, v. 16. dilectione Generali, seu affectu ab æterno nostri miserendi: Specialiter verò dilectionem, seu Absolutionem actualem à peccatis, Christus nobis promeruit, Eph. 1, v. 6, 7. Generalis misericordia Dei Meritum Christi præcessit, sed ex intuitu illius Meriti Reconciliationis gratia subsecuta est. Christi meritum non in causâ fuit, ut Deus voluerit nostri misereri, sed ut salvâ justitiâ suâ id potuerit. (b) Meritum Christi non opponitur DEI Misericordiae, sed

An fas
tisfa
dio Chri
sti Sacris
Literis re
pugnet?
Photini
ani-as
iunt,

Respons
detur,

120 sed *justitia*, quæ illud exigebat: Et *Gratia DEI*, non *Christi*
meritum, sed *Nostrum* excludit. Etiam quamvis Patri
persolutum sit *λύτρον*, manet tamen adhuc *Gratia gratui-*
ta, (1) Quæ *Satisfactionis* decretum, Joh. 3. v. 16. Rom. 5. v. 8.
1. Joh. 4. v. 9. (2) Quæ *Gratuitam acceptationem*, quod a-
lienum meritum pro nostro acceptat, Eta. 53. v. 5, 6. (3) Quæ
Applicationem beneficiorum Filii misericordissimam, 1. Joh.
2. v. 2. ibidem 4. v. 10. Rom. 3. v. 25. (γ) Non sunt *ἀνάγκαια*:
Pater nos sibi reconciliavit, (1) *Reconciliationis modum*
decernendo, (2) *Filium mittendo*, (3) *Reconciliationem*
acceptando. *Filios* verò *nos reconciliavit Patri*, (1) *Mor-*
tem subeundo, Rom. 5. v. 10. (2) *Ἀντίλυτρον* offerendo,
1. Timoth. 2. v. 6. (3) *Inimicitiam interficiendo*, Eph. 2. v. 15.
Reconciliationis ergo nostra Patri convenit, ut *Cause Prime*,
Filio autem, ut *Cause propinqua*: *Patri* quoad *Consilium*,
Filio quoad *executionem*: *Patri* reconciliationis *medium* or-
dinanti, *Filio*, qui *ipse* medium fuit: *Patri*, ut *fonti & au-*
tori, *Filio*, ut *mediatori & redemptori*: *Patri* *introductive*, *Filio*
terminative: *Patri* *originaliter*, *Filio* *formaliter*: *Patri* *procu-*
ratoriè, *Filio* *meritorie*, 2: Corinth 5. v. 19, 21. Colos. 1.
v. 12, 20, 22. (δ) *Misericordia DEI* aliud est, aliud ejus
Misericordia modus: illam jubemur imitari, non hunc. καὶ δέ,
sicut, Luc. 6. v. 36. non est *similitudinis & equalitatis*, sed
existentiae. *DEI* enim cum *Judex* sit, *Satisfactionem* me-
ritò urget, quam nos lèpe remittere, ex charitate Chri-
stianà & Humanitatis sorte, possumus ac debemus. (ε)
Christus nos reconciliavit *meritorie*, *acquisitive*, *principaliter*,
Ministri nos reconciliant *DEO* *oblative*, *applicative*, *mini-*
strialiter. Hæc igitur secum nullo modo pugnant, ut
Photiniani opinantur. Cum itaque prorsus contentiat
Scripturis, *Christum Merito suo pro Hominum Peccatis satisfecisse*,
otiosa proinde *Quæstio* erit: *An Deus nobis Peccata jure condonare*
potuerit, *nulla pro ipsis Satisfactione accepta?* ceu statuunt ad-
versarii.

6. Quæ-

6. Queritur hinc secundo: An DEUS voluerit, c̄tra fatis- 128
factionem, peccata hominibus remittere? Ad probandum affir-
mativam Sociniani ostendere volunt, (1) Qvōd in V. T.
sine merito Christi homines salvati fuerint, exemplo Abelis,
qui justam tantummodo vitam egisse dicitur, Math. 23.
v. 35. exemplo quoque temporis Noe, ubi nihil nisi peniten-
tiam DEUS requirit, Gen. 6. v. 3. i. Petr. 3. v. 20, item
exemplis aliquot post Mosen, ubi tantum mutandorum morum, &
nulla satisfactionis mentio est, Deut. 4. v. 30. ibidem 30.
v. 1, seqq. Psal. 32. v. 1, seq. Ezech. 18. v. 21, seqq. ibi-
dem 33. v. 14, seqq. (2) Qvōd in N. T. DEUS idem velit
facere; cum alias sequeretur, (α) Tempora Christi fuisse
rigidiora temporibus ante Christum, nec tam liberalem
fuisse DEUM in his seculis gratiae, quam in illis irae. (β)
DEUM non instituisse talē remissionem peccatorum sub N. T.
quam in Vetere promiserat, Jer. 31. v. 31. (3) Qvōd hæc
plane contraria sint, Nos à Christo accepisse remissionem peccato-
rum, & Christum pro Nobis satisfecisse. Aut enim Remissio
peccatorum satisfactionem præcessit, aut secuta est, aut utraqve,
remissio & satisfactio, conjunctim contigit. Non primum; quia,
remittente DEO, satisfactione opus non fuit: Non secundum;
quia nihil remitti potest illi, pro quo plenè satisfieri debet:
Non tertium; quia debito, vel remisso vel satisfacto, nihil e-
xigi potest. Sed nihil hæc contra manifestam veritatem
habent roboris. Namqe responderur (1) Patres in V. T. qvod
attinet, promissiones de Morte Christi jam inde à lapsu exsti-
tisse, & Patres illis se contra vita pravitatem consolatos,
Sacrificia nempe, Christi meritum repræsentantia, usque ad
tempora Messiae durare debuisse; etiam Patres ipsos, utope
Abelum, Gen. 4. v. 4. Noam, Gen. 8. v. 20. Iudeos, ante
& post Mosen, sacrificia tractasse: qvæ sine fide in ventu-
rum Messiam nihil profuerant, Hebr. 11. v. 6. Optimè igi-

Q

at refel-
luntur
Scriptus
ris.

122 tur *Satisfactio* cum *Vite mutatione & nobitate* consistere potuit. Requirit enim DEUS *Satisfactionem* ex parte sua, *Vitæ autem mutationem & nobitatem ex parte nostrâ*. Qvod (2) *secula N. T.* concernit, nullo modo sequitur, *rigidiora & strictiora* nunc fore *Gratia tempora*, si *unum & eundem Mediatorum* cum populis V. T. habemus, ex Hebr. 13. v. 8. Etiam Jeremias, allegato loco, ad *abrogationem oneris Moysaici* respicit, ceu patet ex Hebr. 10. v. 16, seqq. ibidem 9. v. 15. non verò ad *novum aliquem modum remittendi peccata*. Denique (3) *Satisfactionem & Remissionem* non esse simpliciter *opposita* sive *contraria*, constat inter alia, ex Levit. 4. v. 31, 35. ubi *Expiationi* sacerdotis *Remissio peccati* conjungitur. Aliás, *remissio absoluta* quidem cum *satisfactione* pugnat; DEI verò *remissio conditionata*, *satisfactionis effectus* est. Excludit quidem *remissio solutionem propriam ejus*, cui fit *remissio*, sed non *omnem simpliciter alterius & alienam*: Sicut *Satisfactio*, ratione Christi, meræ erat liberalitatis; ratione Nostrí autem, Christi passione & morte constituit.

An in 2.
Æibus
Christi
Exinanitionis
& Exal-
tationis
vis ali-
qua Meri-
toria sit?
Contra
præfatae
negantes
Photini-
anos, id
ex Sacra
Scriptura
adstruit
tur,

7. Tertio denique queritur: An, in actibus Christi *Exinanitionis & Exaltationis*, vis aliqua Meritoria collocanda sit? Photiniani illud ἀποτίνως negant, quod nusquam id in Scripturâ doceatur. Verum ex adverso, Meritum Christi in Scripturâ verè doceri & exprimi, imo exstare & adstrui, et si non ἀυτολεξεὶ & quā *Vocabulum*, secundum rem tamén & phrasum equipollentiam, ac *Consequentias* evidentes, tam circa *actus Exinanitionis*, quam Christi *Exaltationis*, clarissimè patet. Quā *Actus Exinanitionis*; (1) Ex Act. 20 v. 18. quia ὁ Θεὸς τε ερεπικῆσε τὴν ἐκκλησίαν διὰ τῆς idis αἱματοῦ, DEUS acquisivit sibi Ecclesiam proprio sanguine; Quod explicatur, Apoc. 5. v. 9. per ἡγόρασε τῷ Θεῷ ἡμᾶς εἰ τῷ αἵματί σος, emit nos DEO in suo sanguine, εἰ τὰ σῶς φυλῆς

φυλῆς καὶ γλώσσης, καὶ λαῶν καὶ ἔθνεων, ex omni tribu & lingua. Et populo ac gente. Etiam vox περιποίειται, Acquirere, de Liberationis nostrae opere in Scripturā occurrit, Eph. 1. v. 14. 1. Thess. 5. v. 9. Unde ἀπολύτρωσις περιποίειται, redemptio seu vindicatio acquisitionis nostri, & περιποίησις σωτηρίας. Acquisitionis Salutis nostrae, Christo tribuitur, (2) Ex Hebr. 9. v. 12. Per proprium sanguinem ingressus est semel in Sancta, αἰωνιαν λύτρωσιν εὐεξίᾳ, eternam redemtionem inventa, seu postquam eternam redemtionem inventerat. Declarat id Apostolus, Eph. 1. v. 7. Εὐ ω (Χειρῶ) ἔχουσι τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τὸ αἷμα τὸ ἀπόστολος, in quo, nempe Christo, habemus redemtionem per Sanguinem ejus. Confer Colos. 1. v. 14. Et quidem ἀπολύτρωσιν εὐεξίενος nihil significare potest, quam qui Redemtionem promeruit.

8. Deinde idem Christi Meritum innuitur, quā Actus quoq[ue] Exaltationis; (1) Rom. 8. v. 34. ubi Condemnationi nostra propter peccata, non tantum Christi Mors opponitur, sed simul Actus Exaltationis ipsius, sicut Resurrectio, Session ad dextram DEI, & Intercessio pro nobis apud Patrem. Unde Illatio est firmissima; Per quos Christi actus liberati sumus à Condemnatione, illi etiam sunt meritorii, atque ad Meritum Christi pertinent: Atqui per Actus Exaltationis, hīc ab Apostolo indigitatos, liberati sumus, ut non sit qui condemnēt; Ergo. Hinc B. D. Balduinus ad hunc locum, aphorismo 22. ait: Finis Mortis & Resurrectionis Christi, ut & omnis subsecutæ glorie, non exemplum duntaxat nostra Imitationis est, sed potius Meritum Redemtionis. Nihil enim aliud opponere possamus accusationi Satana & Legis, quam Christum, qui pro nobis Legi subjectus, & maledictum factus, condemnationem abstulit a nobis, & justitiam peperit. Et B. D. Hunnius ad hæc Apostoli verba annotat: Habent Electi intercessorem & patronum Christum, causam ipsorum egregie agentem; quippe

728 qui mortuus pro ipsis, hac suâ morte Peccata illorum delevit, resurrectione suâ iustitiam illis attulit, & nunc ad dexteram DEI sedens, vi & plenitudine infiniti sui meriti pro ipsis perpetuò intercedit. (2) Colos. 2. v. 14, 15. (ubi peracta à Christo nostra Redemtionis Modus, ab Apostolo describitur, per Deletionem Chirographi, & Exsolationem Principatum ac Potestatum) suppeditatur Argumentum ejusmodi: Per quos aetius Christi, condonata non modo nobis sunt omnia delicta, sed & triumphus ab omnibus nostris hostibus partusest, illi utique sunt Meritorii, & Meritum Christi spectantes: At Deletio Chirographi, sive Paradisiaci, sive Molaiaci, sive conscientiae, in Peccatorum quorumvis remissionem, per Mortem Christi & Sangvinis effusionem, 1. joh. 1. v. 7. etiam Exsolationem Principatum ac Potestatum, ut palam ducerentur in triumpho, ad acqvirendum nobis de Satana & Inferno Victoriam, Hebr. 2. v. 14, 15. sunt Actus illi Christi, Exinanitionis & exaltationis; Ergo. Hinc concludit B. D. Baldwinus in loci allegati Commentario: *Destructum quidem est regnum Satana per Christum, in Salutem totius mundi, sed precedente destructione Chirographi, quod adversum nos erat.* Et infert: *Qui non patientur Sangvine Christi chirographum peccati in conscientiis suis aboleri, his frustra Christus mortuus est, & in hos jus habet Satan.*

Refutatio
nur ad
versarii.
Objec¹to
Respon²so.

9. Oggerunt hic Photiniani varia, qvibus Meritum Christi annihilare qværunt. Utpote (a) Meritum esse contra naturam satisfactionis, nempe opus indebitum; cum satisfactio contrà sit debiti solutio de jure, nec Gratiam mereatur. Unde concludunt, Christum pro nobis sufficientem, & solventem qvod pro nobis DEO debuerat, sic nihil esse nobis promeritum. Sed responsio est in proclivi; Nempe (1) Meritum & Satisfactionem, si respectu ejusdem, vel subjecti & finis cui, vel objecti, considerentur, non posse

posse quidem una consistere. Verum, qvia à parte ob- 125
jecti, *Satisfactio DEI* justitiam respicit, Meritum autem ejus-
dem misericordiam; à parte verò *subjecti & finis cui*, *Satis-*
factio præstata sit *DEO*, ad leniendam ejus *iram*, Meritum
denique hominibus acquisitum, ad recuperandam *DEI* gra-
tiam: hinc, *Satisfactionem & Meritum Christi* non esse *accusata*
aut incompossibilia, evidenter manifestum fit. (2) *Solu-*
tio quidem proprii debiti non est *meritoria*; at secus te res
habet in *solutione debiti alieni*, qvā alteri, utpote homini
sūb *Satanā* captivo, immunitas acquisita est. Ajunt (3) Re- *Objec-*
demtionem nostrī per Christum esse tantum Metaphoricam, sine ullo 2.
pretio; sicut *absque pretio* Moes, qvi fuit *typus Christi*, liberavit
Iraēlitas, appellatus propterea *λυτρωτής*, Act. 7. v. 35. etiam
qvia *vocabulum redimere* ita accipiatur, Exod. 15. v. 16.
Deut. 9. v. 26. Psal. 77. v. 16. Heb. II. v. 35. qvin *Christus*
ipse *redemptus* dicatur, et si tantum *metaphorice*. Psal. 31. v.
6. At respondetur (1) *distingvendo* inter *redemptionis signifi-*
cationem, formalē & effectivā, spiritualem item & corpo-
realē redemtionē. In *significatione* quidem *effectivā*, cum *Redemptio* notat *liberationem corporalem*, ut in adductis testi-
moniis *liberationis Iraēlitarum ex Agypto*, *metaphorica*
illa & *sine pretio*, interdum habet locum: At in *significa-*
tionē formalē, de *liberatione spirituali usurpatā*, semper *pre-*
mium mortis Christi supponit, ut ex *Scripturis* constat. (2) *Moes* fuit *typus Christi*, in *officio prædicandi & liberatione*
in *genere*, non in *modo redemtionis*. (3) *Redemptio*, qvā *Chris-*
tus liberatus est, fuit *extrajudicialis*, ideoqve *precio opus*
non habuit: verum *nossa redemptio judicialis* est, *preium*
igitur *necessariō reqvirebat*.

10. *Objiciunt* (γ) non potuisse *Christum* præstare ea *omnia*, qvæ nos facere debueramus; qvia ipse pro se præsta- *Objec-*
re illud debuit, ex *ordinatione patris*, Gal. 4. v. 4. imo i- 3.
plam.

126 ipsam quocq; subire Mortem, Joh. 10. v. 38. etiam ipse præmium reportavit, longè supra labores & mortem suam, Phil. 2. v. 9. seqq. hinc passione & morte suâ pro aliis satisfacere non potuit: quippe justitia unius fieri alterius non potest, tanto minus innumerabilium. Respondetur autem (1) Sicut Christus non propter se, sed propter nos factus homo est; ita non propter se, sed propter nos est in Mundum missus, & Legis subjectus, ut nempe nos legi obnoxios redimeret, quod adoptionem filiorum reciperemus, Gal. 4. v. 4, 5. Est enim Christus non nudus homo, sed Deus & per̄, etiam secundum humanam naturam Dominus Sabbathi, Matth. 12. v. 8. Marc. 2. v. 28. & sic consequenter totius Legis. (2) Obediens factus est Christus Patri usque ad Mortem, Phil. 2. v. 8. non necessitate nature, sed aëconomiâ nostræ Redemtionis; Sicut etiam vis Meriti Christi, non Natura Humana, quæ natura, sed quæ DEO unita, adscribenda venit, ut inde exuberantia Meriti profluat. (3) Vox dii, propterea, Phil. 2. v. 9. non Causam exaltationis, sed Consequentiam Paternæ Promissionis notat: quia namque pro se non laboravit, ideo nec pro se Præmium tulit propter laborem, sed tantum consequenter ex DEI promissione. (4) Justitia Christi, et si ratione actus est aliena, fit tamen nostra ratione Imputationis, Rom. 4. v. 3, 5, 9, &c. Gal. 3. v. 6. Obvertunt (d) Vel majorem tuisse Filii amorem erga homines, quam Patris, si dicatur Filium sibi ipse satisfecisse & Patri, Patrem autem non sibi ipsi satisfecisse: Vel si solus Filius satisficerit, tolli unitatem voluntatis inter Patrem & Filium; Quippe Filius, si nobis iratus, indiguit ipse Satisfactione, non iratus verò, à Patre dissentit, quomodo tollitur Voluntatis unitas. Qvare Satisfactione Christi, e-jusque Meritum, consistere nequeunt. Atqui Respondetur breviter, (1) Esse Ignorationem Elenchi, in Oppositione eorum, quæ subordinantur, & confusione ordinis Personarum.

Pater

Respon-
so.

Objectio
4.

Respon-
so.

Pater enim nos æqvè dilexit ac Filius, qvin tamen Pater
moreretur, id obſtitit, qvōd incarnatus non est. Uterque
Pater & Filius irascebatur, ſecundum rigorem iustitie; uterque
placabilis eſt, ſecundum temperamentum Mifericordie. Una
etiam utriusque eſt Voluntas reconciliationis, licet Modus ex-
eſtutionis diſferat. (2) Sarcaſmus Oſtorodi, qværentis: *An*
Spiritus S. in reconciliatione DEI, fuerit à parte Patris aut
Filiu? Impugnat non modò Meritum Chriſti, ſed pariter
exiſtentiam Spiritus S. adeoque conſequenter iſpum Trinita-
tis mysterium. Sed hīc inter personas Diuinās, nulla ho-
biliſ voluntatum repugnantia fingenda erit, at mirabilis
Operationum Oixorouia attendenda, in qvā Spiritus S. uni-
tissimē utrinque concurrit.

II. Objiciunt (ε) Metonymice tantūm ea tribui morti Chriſti, Objectio
qvæ post ſecutæ reſurrectioni, adeoque ejus Potestati divine com-
petunt. Idque demonstrare nituntur ex variis Scripturæ
locis; ut Hebr. 9. v. 15. ubi aperté affirmatur, morte Chriſti
interveniente promiſſionem accipi aeterna bæreditatis. Joh.
12. v. 32. dicit Chriſtus, attracturum ſe omnes, cum exaltatus
fuerit; ergo Metonymice cauſe ſalutis attribuuntur morti Chriſti,
qvæ tamen reſurrectioni ejus competent; utpote reſur-
reccio noſtra, I. Corinth. 15. v. 14, 17. regeneratio, I. Petr.
1. v. 3, 21. item Hebr. 2. v. 14. per mortem Chriſti dicitur
diabolus deſtructus, cum tamen ſic diaboli imperium ſe val-
de exſeruerit; qvare verba, dedeſtructione diaboli per mortem
Chriſti, non de ipſâ mortis paſſione accipienda ajunt, ſed
qvōd poſt mortem Chriſti diabolus deſtructus fit, nempe per
Chriſti exaltati potentiam. Atque ſic in morte Chriſti nul-
lam meriti rationem, aut vim meritoriam ſalutis, agnoscere
volunt. Sed Respondetur, notandum eſſe, (1) per Metony-
miam ſæpiſſimē tribui cauſe efficienti vel antecedenti, qvod
effe-

Respon-
ſio.

effecto sive consequenti rei alicujus tribuendum erat. Inde enim est, quod morti Christi attribuitur id, quod ejusdem resurrectioni, & maximè Potestati ejus divine, competit. Etiam ipsa Christi Mors vim habet non vulgarem, in nobis desiderium Salutis excitandi; multò tamen plus valet Christi Resurreccio & Exaltatio, & summa ejus Potentia, quam Mors ipsa: Sicut inde argumentatur Apostolus, Rom. 5. v. 10. ibidem 8. v. 34. (2) Nihilominus, in hoc momento, Nostrates contra urgent, (a) Quod sine Sanguinis effusione nulla sit remissio, Hebr. 9. v. 22. (b) Nos Sanguine Christi emundari à peccatis, I. Joh. 1. v. 7. Hebr. 9. v. 12, 14. (c) Christum dici mortuum propter peccata nostra, Rom. 4. v. 25. (d) Reconciliatos nos esse DEO per Mortem Filii ejus, Rom. 5. v. 11. (e) Quod Peccata nostra pertulit in corpore suo super lignum, I. Petr. 2. v. 24. &c. Qapropter (3) Quando ipsi quoque Resurrectioni eadem Effecta adscribuntur, quæ Christi Morti, id non exclusive aut opposite intelligendum erit, quasi Mors Christi ad expiandum peccata, & Salutem promerendam, nihil ponderis habuerit: Sed accipendum illud, (a) respectu Manifestationis; quia Resurreccio Christi est evidens Redencionis testimonium: (b) respectu Confirmationis, cum ideo Christus surrexerit, ut justitiam credentibus confirmaret; quippe adhuc de Meriti sufficientia dubitandum esset, si Christus in morte mansisset, & morte adhuc dominante, nondum haberet locum Peccatorum abolitio. (c) respectu Applicationis, ut per resurrectionem & vitam ejus servaremur, & beneficia Christi morte parta per potentiam ipsius nobis conferrentur: (d) respectu Absolutionis actualis à peccato, Rom. 8. v. 34. Atque eodem sensu reliqua dicta allegata intelligenda veniunt.

QVÆ MERITI CHRISTI RATIO, QVÆ
PROPRIETATES.

§. I.

Meritum quod est Latinis, Αἴτια & ἐνέργημα Græcis dicitur; & si vocabula ista pretioso Merito Christi applicanda erunt (sunt enim ἀγεγόφα) respectu DEI acceptantis, Meritum Christi appellabitur Dignitas pretii seu Αἴτια, respectu verò Hominum, pro quibus præstatum est, ἐνέργημα, id est, Benemeritum. Συνώνυμον Meriti Christi nonnulli volunt ejus Satisfactionem, quā Christus Θεάνθρωπος DEO unitrino, pro omnibus omnium omnino hominum peccatis, in judicio divino, post voluntariam interventionem, sibi imputatis, consummatissime obedientie λύτρον solvit, in justitia & misericordia DEI laudem, & nostri redemptionem. Verūm, judice B. Dn. D. Koenigio Theol. Posit. Acroamat. Part. 3. §. 220. Non coincidunt Christi Satisfactione & ejus Meritum. (1) Illa respectum habet ad injuriam compensandam; Hoc ad Mercedem gratuitam acqvirendam peccatoribus. (2) Illa in ordine ad Meritum se habet instar Causæ; Hoc instar Effectus. (3) illa ipsi Sacrosanctæ Trinitati, non nobis, licet pro nobis, facta est; At non ipsi Sacrosanctæ Trinitati, sed nobis meruit Christus. (4) Actus Exinanitionis Satisfactorii & Meritorii simul sunt; At actus Exaltationis solùm meritorii &c. (5) Satisfactione etiam Christi (quod illis Kœnigii addi potest) spectat solam ejus Obedientiam, Hebr. 5. v. 8. sed Meritum quoque Victoriam includit, Eph. 4. v. 8, Psal. 68. v. 19. Meritum enim est actio, quā justum est ut agenti aliquid detur; Meritum ergo Christi, quā Obedientiam, presupponit ejus Satisfactionem, & debitorum nostrorum solutionem, per quam nobis immunitatem à nostris debitibus, & gratiam, justitiam, atque gloriam æternam, meritorie acquisivit; Quā Victoriam verò, quod

R

super-

Meriti
Christi,
quid No-
minis?

130 superavit generis humani hostes, nosque ex illorum servitute potenter emancipavit & afferuit; sicut exultando praedicat Apostolus, 1. Corinth. 15. v. 54, seqq. ex Hos. 13. v. 14. Hæc ονομαζογιαν attinent.

Quid Rei
Ieu Dei
finuo,

2. Quà rem autem; Meritum Christi est Actio Filii DEI Θεωρητική, quà ipse promissimā & humillimā obedientiā, Activā & Passiū, Legi Dei per Peccatum violatae, vice nostri omnium sufficientissimè solus satisfaciens, & omnipotenti suā virtute Diabolum, Mortem, atque Infernum, devincens ac triumphans, aeternam toti Generi Humano Redemtionem invenit, & Gratiam DEI ac Salutem aeternam, verè ad finem usque credentibus, recuperavit. Singulæ Descriptionis hujus partes, sua habent in Scripturis vestigia & fundamenta; utpote (1) Actio, Esa: 43. v. 24, 25. Phil. 2. v. 7, seq. Joh. 10. v. 11, 15, 17, seq. Eph. 4. v. 8. Psal. 68. v. 19. (2) Filii DEI Θεωρητική, Joh. 3. v. 16. Rom. 8. v. 32. 1. Joh. 1. v. 7. Ibidem 4. v. 9. Luc. 1. v. 31, 32, 35. Matth. 1. v. 21. Esa: 7. v. 14. (3) Qui ipse promissimā & humillimā obedientiā hanc actionem in se suscepit, Psal. 40. v. 8, 9. Hebr. 10. v. 7, 9, 10. Phil. 2. v. 8. Hebr. 5. v. 8. Esa. 53. v. 7. (4) Activā & Passiū obedientiā pro nobis præstitā, Math. 5. v. 17. Esa. 53. v. 3; Rom. 8. v. 3, 4. Psal. 22. v. 7, seqq. (5) Legi DEI per peccata violatae satisfaciens, Rom. 8. v. 2, 3. Joh. 8. v. 36. Gal. 5. v. 1, 4. ibidem 3. v. 13. (6) Vice nostri omnium, Esa. 53. v. 6, 11, 12, 1. Joh. 2. v. 2. ibidem 4. v. 14. (7) Solus sufficientissimè, Act. 4. v. 12. Esa. 63. v. 4. 1. Joh. 2. v. 2. Colos. 1. v. 20. (8) & omnipotenti suā virtute Diabolum, Mortem, atque Infernum, devincens ac triumphans, Gen. 3. v. 15. Psal. 68. v. 19. Eph. 4. v. 8. Hos. 13. v. 14. 1. Corinth. 15. v. 54, seqq. Hebr. 2. v. 14. Esa. 25. v. 8. Apoc 21. v. 4. (9) Aeternam toti Generi Humano redemtionem invenit, Hebr. 9. v. 12. Apoc. 5. v. 9. (10) & Gratiam DEI ac Salutem aeternam, verè ad finem usque

131

usque credentibus, recuperavit, 1. 1 hec. 5. v. 9. Eph. 4. v. 8,
II. Matth. 24. v. 13. Eph. 2. v. 5, seqq. Ex quibus o-
mnibus patet, (a) Angustias nimis esse Meriti Christi
circumscriptiones illas, quae nullam Victoriae & Triumphi
Christi facta mentione, plena vindicationis est potestate Satanae,
Mortis, & Inferni, incertos aut dubios credentes relinqunt,
seculis ac protestatur Apostolus I. Corinth. 15. v. 55, seqq.
(b) Photinianos ipsum fidei fundamentum evertere, quando,
ex Christi Satisfactione & Merito, Beatitudinem & vitam eternam
nobis acquisitam fuisse, negant; contra Eph. 5. v. 2.
Hebr. 9. v. 14. &c. Verè namque & graphicè B. D.
Dannhaverus Hodoloph. Phænom. VIII. Lit. K. num. VI.
Meritum Christi repræsentat, dum ait: *Victima iauris ipse
Christus est*, Eph. 5. v. 2. 2. Corinth. 5. v. 21. Hebr. 9. v.
14. qui obtulit se totum in holocaustum, obtulit carnem, Animam,
Sanguinem, Ioh. 6. v. 51. Math. 20. v. 28. Hebr. 9. v. 12.
lacrymas, aquam, qua à perfozzo latere emanavit, Hebr. 5. v. 7.
famem itidem sitimque, nè quidem DEO ipso excepto, qui victi-
mæ vim ac momentum dedit, omnemque illius sortem appropria-
vit sibi. DELIS oblatus est objective: Deitas activè cooperata
est. Est autem hæc Victima, (1) Succedanea nostri, avd' ιηων,
υπερ ιηων, cum genitivo, h. e. vice nostri præstata, uti jam olim
præagiit Eſaias, Cap. 53, v. 4, seqq. qui locus ad Christum re-
fertur, Math. 8. v. 17. Act. 8. v. 32, seqq. 1. Petr. 2. v. 24.
vide hæc prolixè deducta ibidem in sequentibus. (2) Est ea-
dem Victima perfectissimè iorōppomē & sufficiens, infiniti valoris,
pretii, fructus, quæ justitia laze abundantissimè & ex aſſe satis-
fecit, Hebr. 10. v. 14. Semel; quæ vox septies legitur; h. e.
consummatè & perfectè, Heb. 6. v. 4. ibidem 7. v. 27. cap.
9. v. 12, 26, 27, 28. cap. 10. v. 2, 10. Confer. 1. Petr. 3. v.
20. Iud. v. 3. Est eadem victima (3) sanctissima; (4) Sum-
mè necessaria; (5) Pretiosissima; (6) Volentissima; Denique (7) Ca-
tholica. videtis ibidem ad singula.

3. Hinc Meriti Christi inter Proprietates & Affectiones, est
(1) VALOR & EFFICACIA infinita, ut cuius virtute exsoluta sunt
omnia debita nostra, nosque DEO reconciliati, & à potestate
Sathanæ Mortis atque Inferni, liberati sumus, 1. Joh. 2. v. 2.
Joh. 4. v. 42. 1. Joh. 4. v. 14. Rom. 5. v. 10, II. 2. Corinth. 5.
v. 18. Eph. 2. v. 16. Colos. 1. v. 20, seqq. Hebr. 2. v.
14. I. Corinth. 15. v. 54, seqq. Hos. 13. v. 14. Oritur autem
Meriti Christi Valor & Efficacia, à conditione Personæ Christi,
divine ac infinite; quod contra Photinianorum vanissimas ar-
gutias tenendum erit. Quippe quod (1) Persona dignitatem
attinet: Peccatum Adæ fuit infinitum, propter objecti infiniti læ-
sionem; quare Mors Christi etiam infiniti valoris erit, quia
infinita Personæ Mors est, Act. 20. v. 28. Atque etsi unica
quidem Sanguinis Christi guttula sufficiens erat, ratione in-
finitatis Personæ, plena tamen effuso Sanguinis reqvirebatur,
ratione corruptæ & peccataria nature humana. Quantum
verò iustitia DEI acceptare debuerit, non ex nostrâ phan-
tasia, sed ex DEI Verbo intelligendum est. Qvod autem (2)
Personæ vim infinitam concernit: Non passus est DEUS, suscep-
tione Passionis naturali, sed appropriatione voluntariâ. Christus
simul est pars lesa, ut judex; est quoque mediator, secundum
voluntatem reconciliationis. Et quia DEUS sufficientissimum
esse voluit λύτρον, ideo divinam naturam opitulari oportuit,
I. Pet. 1. v. 18, 19. Act. 20. v. 28. I Corinth. 2. v. 8. I. Joh. 1. v. 7.
Etiamque (3) Peccatum infinitam habet malitiam, offendens
DEUM, & à Summo bono ac ultimo fine hominem deordi-
nans; Unde infinitam quoque iustissimi DEI iram accedit,
Deut. 32. v. 20, 21, 22. & infinitum pariter λύτρον seu Pre-
mium redēctionis requirit, Psal. 49. v. 8, 9. Pfal. 143. v. 2.
Ut aberrent proinde à vero Scholastici; vel Infinitatem offense
peccati solum ex infinitate divine Majestatis deducentes, in-
quam commisum est; vel contendentes, nullum peccatum
esse

esse Malum simpliciter infinitum, sed tantum secundunt quid, 133
nec illi inesse malitiam intrinsecam, sed tantum extrinsecam;
Contra i. joh. 3. v. 4. Ibidem 5. v. 17. §. Hinc utiq^m manifeste
redarguuntur, Efficaciam Meriti Christi blasphemè pver-
tententes: videlicet (a) Photiniani, Christum negantes re-
conciliasse nobis DEUM, & reconciliationem per Christum fa-
dam, non DEI erga nos placationem significare, sed nostri
erga illum solum conversionem, fecutā inde stabili cum DEO
amicitiā, contendentes; contra Scripturas, Rom. 5.v.10.
2. Corinth. 5. v. 18. Colos. 1. v. 21, 22. Nec tantum
Homines convertuntur ad DEUM, sed DEUS ipse dicit, se con-
verti velle ad Homines, Malach. 3. v. 7. Zach. 1. v. 3. Nec
(β) Arminiani iisdem adeo discrepant, Christum afferentes
id solum meruisse, ut DEUS nobiscum in gratiam redire vellet,
at non promeruisse Fidem & Regenerationem, quo nihil ajunt
ineptius & vanius, quam hoc Merito Christi tribuere. Sic
enim Fidem non fore conditionem, quam DEUS à Peccato-
ribus sub comminatione Mortis eterna exigeret, utpote
non in potestate hominum constitutam; Imò sic Patrem, ex
ni Meriti istius, obligatum fuisse, ad conferendum nobis
Fidem, & efficiendum in nobis omnia, quæ nobis sub
comminatione mortis præscribit. Verū hæcce in DEO in-
ser fēse non pugnare, Scriptura manifeste ostendit, & quā
Benevolentiam spontaneæ reconciliationis, Rom. 5. v. 8. 1.Petr.
3. v. 18. & quā efficiendam Fidem ac Regenerationem, joh. 15.
v. 5. Ibidem 6. v. 44. Rom. 10. v. 17. 1. Petr. 1. v. 3. Nec
etiam absurdum est, DEUM solum dare fidem, 2. Corinth.
3. v. 5. Phil. 2. v. 13, & vi Meriti Christi ad eam homi-
nibus conferendam obligari, Rom. 8 v. 32. at nihilominus Fi-
dem sub comminatione Mortis eterne hominibus præscribere,
ab iisque exigere, Marc. 16.v. 16. joh. 3.v. 18, 36. Hæc quippe
omnia Ordinatio Mediorum Salutis includit.

Erros
Photini-
anorum

Arminie
anorum

4. Ex.

4. Etiam deviant (*y*) Calviniani, Reconciliationem nostri cum DEO Merito Christi tribuentes, non quâ Amoreus Benevolentiae, ut quo homines semper & ab æterno furerant prædilecti à DEO, sed quâ Amorem Complacentie, nempe ad aperiendam & præparandam viam, Benevolentie DEI æternæ, convenienter *Justitia* ejus, hominibus declarandæ; h.e. In procurandâ Salute nostrâ, non esse factum è Merito Christi DEUM ex nolente volente, ex osore nostri dilectorem, quod Immutabilitati DEI repugnans foret; Imò falsum esse, Neminem diligi à DEO, nisi in Christo existentem per fidem, contrarium docente Scripturâ, Joh. 3. v. 16. Rom. 5. v. 8. Etiamque præordinationem Christi Redemptoris, ejusque Meritum, falso supponi in Electione nostri æternâ, ad ostendendum Gratiam DEI universalem, cum Electioni Gratia DEI subordinetur, ut ejus Complementum & Executio. At vel hacce omnia, utut speciosa, facta sunt & ἀνίγειρα. Etenim (1) DEUS quidem in Statu innocentie dilexit Hominem, nullo Christi Merito præ-existente, tum amore Benevolentie, tum Complacentie, ut-pote ad Imaginem ejus conditum, Gen. 1. v. 26, 27, 31. Ibidem 5. v. L Cap. 9. v. 6. Sed post Labem Peccati introductam, cum hoc Salutis medio, nempe Merito Christi, prorsus spredo, homines ex ingenio suo, peccatis depravato, vivent, Hebr. 10. v. 29. penituit DEUM, quod creasset hominem, Gen. 6. v. 6. Unde nec amore Complacentie tales homines refractarios dignatus est, I. Petr. 3. v. 19, 20. quamquam Merito Christi illis præordinato, ac oblato per πρωτηναγγελιον, Gen. 3. v. 15. (2) DEUM fieri, intuitu Meriti Christi, ex nolente volente, ex osore nostri Dilectorem, asseverat Propheta ipse, Esa. 53. v. 5, 6. Q.ò etiam provocat Moses, Deut. 32. v. 39. & Hanna Samuelis Prophetæ mater, I. Sam. 2. v. 6, seqq. Nec tamen id DEI immutabi-

tabilitati repugnat: cum sit, alia ratione *Essentie*, Jac. 1.
v. 17. Malach. 3. v. 6. quæ simpliciter *absoluta* & *immu-*
zabilis: alia, ratione *Consilii*, quæ est aliquando *conditionata*,
Rom. 11. v. 29. aliquando *absoluta*, Esa. 14. v. 26, 27. Ibidem
46. v. 10. (3) *Gradus Dilectionis DEI* innuit Apostolus, Rom.
5. v. 8. & *Christus quoque*, joh. 3. v. 16. Unde frustra
Calviniani, *Dilectionem Hominum*, semper omnino apud
DEUM gradu *equalem*, arguunt. Quā de re B. D. Baldu-
inus, Rom. 5. v. 8. aphoris. 17. hæc obseruat: *Paulus hoc loco*
diversos Dilectionis gradus agnoscit, &c. *De Generali itaque dilec-*
tione loquitur Christus, Joh. 3. v. 16. *Omnes enim homines*
dilexit DEUS, & *omnibus donavit Filium*. *De speciali Dilectione*
loquitur Paulus, Eph. 1. v. 6. *Nam Fideles tantum & Electos*
sibi fecit in Filio gratos & acceptos. *Generalis dilectio vocatur*
ἀγάπην, *Specialis χάρεσ*. (4) Sicut *Ordo Electionis nostræ ad*
Salutem æternam (juxta Librum Concordiæ) hic est: ut,
Præviso Lapsu Adami, Decretum DEI exsisteret æternum, de
hominibus peccatoribus omnibus ab interitu liberandis, misso Sal-
vatore, qui *Justitiae divine satisfaceret*, & *Salutem recuperaret*;
utique Praordinatio Christi Redemptoris, ejusque Meritum, ne-
cessariò in *Electione nostri æternâ supponendum erit*, ad ostendendam *Gratiam DEI universalem*, ex Eph. 1. v. 4, seqq. Imò
ipsi etiam Calviniani, etsi *Christi Meritum Particulare tan-*
tum agnoscunt, *Gratiam tamen DEI Missioni Salvatoris illi-*
usque Merito substernunt; Sicuti suprà ad joh. 3. v. 16:
Rom. 5. v. 8. annotatum est. *Manifestam itaque Contradi-*
ctionem admittunt, utpote *Missioni Salvatoris*, & *Merito e-*
jusdem, *Gratiam DEI substernentes*, eidemque *Gratiam*
eandem subordinantes. Confer D. Balduinum ad Eph. 1.
v. 6. aphoris. 6. D. Hunnium ibidem part. 2. l.c. 6.

5. Contra Pontificios, Meriti Christi extenuantes *Efficaciam Pontificis*
ac Valorem, B.D. Meisnerus Anthr. Sacr. Dec. III. Disp. 24. th. 68. ciorum.

ita

136 ita scribit: Nolunt Romanenses videri, quod Meritum Christi vel enervent, vel illi aliquid detrahant. Ita enim habet Concilium Trident. eff. 6. c. 7. Meritoria causa est dilectissimus DEI Unigenitus, Dominus noster IESUS Christus, qui cum essemus inimici, per nimiam charitatem, quam dilexit nos, sicut sanctissima Passione in ligno crucis nobis justificationem meruit. Et Bellarm. lib. 1. de justificac. c. 2. disertè ait: Efficiens justificationis per modum Meriti est Christi Passio. Sed hac pallia sunt, quibus errores suos obvelare solent, ne primò statim tempore à simplicioribus animadvertiscantur. Nam in scriptis Papisticis ejusmodi assertiones passim reperiuntur, ut iis sanctibus, Meritum Christi saluum illatumque stare ac permanere haud valeat. Thes. 72. ait: Pretium & Valorem satisfactionis Christi non in infinita Meriti Efficacia constituant, sed in misericordia divina acceptatione, quam DEI passionem Christi, ex tantâ charitate profectam, loco satisfactionis habuerit. Ita enim scribit Durandus in lib. 4. sent. dist. 15. Christus secundum strictum iustitiae rigorem non potuit latisfacere, quia quicquid erat in Christo secundum humanam naturam, erat obligatum DEO & ei debitum: ideo non potuit esse satisfactio de Condigno pro quocunque peccato, considerando naturam operis vel rei, sed solum potuit esse satisfactio secundum acceptationem gratuitam. Opinionem hanc esse erroneous vidit ipse Bellarminus, ideoque illam improbat, lib. 2. de justifsc. c. 2. Otiolas disputations Pontificiorum, de Meriti Christi acceptatione, tanquam vanas & nugatorias, hic omittimus.

II. 6. Est Meriti Christi (ii) SUFFICIENTIA Universalis, quando Exactissimam Compensationem præstítit pro nobis omnibus, ad iustitiae Divinæ Rigorem; Disciplina enim pacis nostræ super ipsum, & labore ejus sumus sanati, Esa: 53. v. 5. Nec potest ostendi defectus, collatione penè omnium Circumstantiarum, requisitarum ad Meritum & condignam Satisfactionem pro nobis

137

nobis, in Christi Passione & Morte, &c. Quibus omnibus facem prætulit Apostolus, dum Rom. 3. v. 25. inquit: DEUS proposuit Christum propitiatorium per fidem in illius sanguine, ad ostensionem justitiae suæ. §. Duo hic Meriti Christi requisita probanda ex Scripturis venient, Sufficientia & Universalitas. Sufficientiam ostendunt, dum nos plenè redemos & liberatos asserunt, & quæ Omnia hominum Peccata, Esa. 53. v. 5. 1. Corinth. 15. v. 3. 1. joh. 1. v. 7. Act. 13. v. 38, 39. & quæ Pœnas peccatorum, tam temporales, quam aeternas, Gal. 3. v. 13. Hebr. 2. v. 14, 15. 1. Thess. 1. v. 10. Rom. 5. v. 9. Universalitatem vero Scriptura indigitat, quando homines Lapsos in universum omnes liberatos testatur, velut 2. Corinth. 5. v. 15. Hebr. 2. v. 9. 1. joh. 2. v. 2. joh. 4. v. 42. 1. joh. 4. v. 10, 14. Colos. 1. v. 20. Omnino itaque improbandæ sunt Opiniones heterodoxe Pontificiorum, qui distingvunt inter Peccata, ante-Baptismum & post Baptismum, Mortalia & Venialia, inter reatum Culpa & Pœna, Pœnam temporalem & aeternam; idque ut restrin-gant Satisfactionem & Meritum Christi, ad Peccata antebaptisma, mortalia, reatum Culpa, & pœnam aeternam: statu-untque Hominibus ipsis satisfaciendum esse, pro Peccatis post Baptismum, saltem Venialibus, quoad reatum Pœna temporalis, sive in hac vita per Opera pœnalia, sive in futurâ per Ignem Purgatorium. Quibus omnibus vanitatibus contradicunt Scripturæ suprà allegatæ, de Meriti Christi Sufficientia & U-niversalitate, tum quæ delenda peccata, tum quæ pœnas aver-bendas. Huc spectant etiam aphorismi B. D. Menzeri contra Merito Satisfactoria Pontificiorum, Exeges. August. Confess. Art. XII. de Pœnit. p. m. 570. utpote (1) Sola Christi Obedientia est satisfactio pro nostris Peccatis. (2) Satisfactio non est nisi plena; secundum versiculos: Larga DEI boni-æs veniam non dimidiabit: Aut nihil, aut totum, te lacrymante, dabit. (3) Pro Peccato in infinitam DEI justitiam commisso,

Errores
Pontificis
ciorum.

138 non nisi infinita Satisfactio prestanta est. (4) *Justitia una est, non gemina*: Quare & una est satisfactio, eidem aequalis, unde Peccatum non dimitit DEUS, pro quo non sit perfectissime satisfactum. (5) Satisfactio Imperfecta est implicata Contradictio. (6) DEI Amicitia non potest esse contraria justitiae; est enim ipsa infinita justitia, semper immutabilis & aequalis. Quæ excipere solent Pontificii, ex his recte observatis & applicatis non difficuler explicari poterunt.

ARTICULUS III.

MERITUM CHRISTI QVARUM SIT PARTIUM?

S. I.

MERITUM CHRISTI habet Partes quasi Integrantes, Philosophis Potentiales appellatas, OBEDIENTIAM Christi, ejusque VICTORIAM: Quas ad Meritum Christi pertinere ambas, evincitur manifestissime, ex Colos. 2. v. 13, 14, 15. Hebr. 2. v. 14, 15, 17. Rom. 8. v. 34. 2. Timoth. i. v. 10. Eph. 4. v. 8, 9, 10. Psal. 68. v. 19. Esa. 53. v. 12. Quæ etiam duo in Merito Christi ita conjuncta sunt, ut, propter unitatem personæ Dei a θρόνῳ, sibi invicem innectantur ac incluantur, per mutuam virtutalem τερπικωστι, totique Personæ utraque tribuatur. Etsi tamen Obedientia, ex se & originaliter, magis convenit Christo, quæ Homini, Phil. 2. v. 7, 8. Hebr. 2. v. 14. Victoria verò competit Christo, quæ DEO Hominique simul, DEO nempe per Naturam, Homini autem per unionis Personalis gratiam, 1. Cor. 15. v. 57. 1. Joh. 5. v. 5. unde B. D. Vitus Theodorus Summar. Bibl. in Hof. 13. v. 14. ait: *Christus passus est à Morte & Inferno se deglutiri, ut in seipso tales hostes, ad nostri Salutem, vinceret ac oppimeret.* §. Contra hæcce, (a) De Christi Obedientia, quidam ita argumentari volunt; (i) Satisfactio Christi habet se ad ejus Meritum, ut Causa ad Effectum; Ergo facta dci non potest pretio Universæ Christi Obe-

Obedientia, qvia etiam Obedientia Christi extendit se se ad 139
Meritum ejus, ut Causa ad Effectum, qvæ sunt correlata intra exsistentie actualitatem, vel sub intuitivâ utriusque previsione. At Respondetur, negando Consequentiam; Quidam Satisfactio Christi per ejus Obedientiam praestita est, ut Medium & Causam Meriti. Non igitur sunt aōsæta, Satisfactio Christi est Causa Meriti, & Obedientia ejus est Causa ejusdem Meriti; namque Obedientia Satisfactionis medium fuit, atque hoc modo illi subordinata, ut Actio Ministerialis actioni cause Principalis. Ut nihil proinde absurdum sit, Satisfactionem esse Causam Meriti Christi, & factam dici pretio Universæ Christi in terris Obedientie.

2. Ajunt (2) Si in Statu Exaltationis dantur actus verè meritorii, ut B. D. Koenigius habet Theol. Posit. Part. 3. Obiectio §. 220. utique (a) Christus in terris nos sufficienter non redemit, (b) Satisfactione in cœlis extendenda erit ad Meritum, quod ibi occurrit, (c) Alias pretio Universa Christi obedientie, scilicet quæ in cœlis est, facta esse non posset Satisfactione, utpote solam habens sibi substratam obedientiam Christi in terris, (d) Sicut non differunt Universa christi Obedientia & ejus Meritum, erit ita in Cœlis Christi Obedientia, qvia ibi est ejus Meritum, nec tantum ibi λειτουργία, Hebr. 8 v. 2. sed & delectio; contra Scripturas. Verum Respondetur, vacillare & hic Consequentiam, in aliquibus etiam Principium peti. Namque Sequela nulla est, Christum non in terris nos sufficienter redemisse, si in Statu Exaltationis dentur actus Christi verè meritorii. Etenim Redemptio, qvæ præter Satisfactionem in terris pro peccato, etiam nostri Liberationem & Recuperationem includit, in Statu demum Exaltationis, per Resurrectionem Christi ex mortuis, in terris quoq̄ illa perfecta est. Quare, etsi Satisfactione in Statu modo Exinanitione est praestita, exinde tamen Redemptio, quæ plura includit, ad eundem

Respon-
detur.

21

Respon-
detur.

140 Humiliationis statum solum restringenda non venit. Eadem ratione nec sequitur, et si Meritum aliquod Christi in celis est, utpote Victoria, Apoc. 12. v. 10, seqq. Rom. 8. v. 37 & Intercessionis, Hebr. 7. v. 25. propterea Satisfactio aliqua Christi praestita sit in celis. Unica enim Oblatione, & Satisfactione in terris, consummavit Sanctificatos, Hebr. 10. v. 10, 12, 14. Petition denique est Principii, cum toto genere alia statuitur Obedientia Christi in celis, quam quae fuit in terris, etiam nihil differre Universam Christi Obedientiam & ejus Meritum. Evidem Obedientia Christi in celis, quæ actum Intercessionis, et si alio modo comparata est, ac illa in terris, utpote non servilis, sed Triumphalis, per Præsentationem Meriti; Obedientia tamen esse non desinit, ex Psal. 40. v. 8, seqq. Hebr. 10. v. 7, 9, nec est nova, Hebr. 9. v. 24, sed peculiari ratione continuata, ioh. 17. v. 11, 15, 17, 20. Hebr. 7. v. 25. Qibus consonat B. Dn. D. Calovius Theol. Posit. Parte 3. cap. 7. dum inquit: Nec verò existimandum est, supervacaniam esse intercessionem (Christi) post finem seculi. Observandum enim, quod non intercedat, ne excidamus aeternam salutem, per peccatum; quia Electi in celis, & quæ ut Angeli, ob id etiam dicti ἀπόγελοι, peccare non possunt: sed ut conserventur in Gloriâ, quæ uti Merito, sic & Intercessioni Christi meritorie accepto est ferenda. Pariter etiam Victoria Christi continuatur in celis usque ad finem seculi, I. Corinth. 15. v. 25, seqq. Quomodo quoque Petition Principii est manifesta hæc altera, utpote nihil differre Universam Christi Obedientiam, ejusque Meritum; cum Meriti Christi pars modo sit illius Obedientia in terris. Qui tamen Christi Actus in celis, tantum dætopsyna sunt, non verò dæmni.

Objec^{ti}o
3. Objiciunt (3) Si dantur actus Christi verè meritorii in celis, DEUS eorum respectu justus. Jūdex esse non poterit, ut cuius Justitia infinitæ rigori jam in terris satisfactum est, Hebr.

9. v. 14. Nec poterit considerari in *absoluto* eātenus do-
minio, propter sui veracitatem, iustitiam & Sanctitatem, 1. Co-
rinth. 10. v. 13. Imò ad Statum Exaltationis reducenda erit
Christi Obedientia, etiamque Christi Satisfactio, quæ in ejus
Obedientiâ fundatur. Sed hīc quoque Respondetur, nullam ^{Respon-}
in horum aliquo esse Consequentiam. Namque et si, respe-
ctu Hominum, DEI Iustitia infinitæ rigori Satisfactum est in
terris, ut eo nomine in *Judicium in cœlis non intret DEUS*
cum Hominibus, nempe à Christo jam redemitis, Psal. 32. v. 1, 2.
Psal. 143. v. 2. attramen respectu Satanae, DEI Hominumque
adversarii & hostis, qui Redemptorem nec habet, Hebr. 1.
v. 16. peragitur DEI judicium in cœlis, Apoc. 12. v. 7, seqq.
secundum comminationem divinam, Gen. 3. v. 15. Psal. 68.
v. 19. Psal. 110. v. 5, seqq. 1. Corinth. 15. v. 25, seqq. ut
justus Judge in cœlis, Piorumque Vindex, intuitu Meriti Christi,
DEUS esse non desinat, Apoc. 12. v. 11. Ibidem 20. v. 2, seqq.
Nec Purificatio Conscientie, per Christi Oblationem in terris,
Hebr. 9. v. 14. tollere potest ejus Iustitiam in cœlis, quippe
perpetuam & eternam; 2. Chron. 19. v. 7. Deut. 10. v. 16, seqq.
Psalms. 62. v. 11. Imò, nec absolutum DEI Dominium, propter
ejus veracitatem, iustitiam & Sanctitatem, cessare potest, sed
multò magis exinde continuatur, 1. Chron. 29. v. 11, 12. Psal.
145. v. 17. Crucem vero Piorum in terris, non Dominum Christi
in cœlis, respicit Apostolus 1. Corinth. 10. v. 13. Nec sequi-
tur, ad Statum Exaltationis reducendam esse Christi Satisfac-
tionem, quia in Christi fundatur Obedientia: Qvippe Satisfactione
in Obedientia Christi Servili in terris fundatur, Phil. 2. v. 8.
Rom. 5. v. 19. Obedientia vero Triumphalis, sicut declaratur
in cœlis, & quia Actum intercessionis, Hebr. 9. v. 24. & quia
Resignationem Regni in manus Patris, 1. Corinth. 15. v. 24, seqq.
ita fundamentum Satisfactioni, jam ante peracta, substernere
nequit. Qyapropter tanto minus sequitur, si Meritum
Christi

42 Christi ad Statum Exaltationis extenditur, quod illuc Obedientia Christi Meritoria in terris, aut Satisfactione, reducenda sit: quando utraque, tam Obedientia Christi meritoria in terris, quam ejusdem Satisfactione, ad Statum Exinanitionis spectat.

Declaratio
cessione.
Objecatio

I.

Respo.

Obi.

2.

4. Quia (β) Intercessionem Christi, obtendunt (1) Si intercessionis fundamentum est Intercessoris Satisfactione, ac Meritum universum, erit in cælis adhuc vera & realis interpellatio, si non ratione Satisfactionis, ratione Meriti tamen, quod verum ibi esse supponitur. At Respondetur, Elenchum esse Oppositorum; Quidque Intercessio Christi, ejusque Satisfactione ac Meritum Universum, non sunt Opposita, sed Subordinata, cum Intercessio Christi in ejusdem Satisfactione & Merito fundetur, eidemque subordinetur, quin ejusdem quoque Pars sit, ex Rom. 8. v. 34. Imo, Argumentum hoc totum conceditur, & quia Christi Intercessio seu interpellatio in cælis, etsi non Servilis Subjectionis, Triumphalis tamen Apparitionis, est vera & realis, Hebr. 7. v. 25. Ibidem 9. v. 24. & quia Meriti Christi Pars est Intercessio Christi in cælis, Hebr. 7. v. 24, seq. Ibidem 9. v. 23, seqq. Rom. 8. v. 34. Inferunt (2) Cum Intercessio Christi, ratione sui fundamenti, scilicet Satisfactionis, sit Generalis, utpote Pars Officii Sacerdotalis, atque sic ante nostri Ληψιου seu Acceptationem apud DEUM consideranda; utique (a) in istâ communitate, non potest dici facta specialiter pro Fidelibus & Electis, sicut illa in cælis est, etiamque unus alterve Intercessionis Christi actus in terris; Neque ipsa tamen Intercessio Christi pro Genere humano in terris facta, Divine Sapientiae submissa, non fuit universalis, Isa. 53. v. 12. Hebr. 5. v. 7,9. (b) Etiam Satisfactione, Officii Sacerdotalis Actus prior, eodem modo ante prævisam nostri Ληψi, specialiter Communitate suâ ad solos Fideles & Electos descendere poterit, secundum Calvinianos; Contra I. Timoth. 2. v. 4,

2. Petr.

2. Petr. 3. v. 9. Ezech. 33, v. 12, 14, 15. Verum denique & hic: 143
Respondeatur; Neque quæ Intercessionem, neque quæ Satisfactionem, hinc procedere Consequentiam, obstante Scripturā. Namque Intercessio Christi in terris fuit Servilis Subjectionis, cuiusmodi quoque ejus tunc fuit Obedientia, Phil. 2. v. 7, 8. Hoc modo intercessit pro Prævaricatoribus, Esa. 53. v. 12. Pro Inimicis suis, qui eum crucifixerunt, Luc. 23. v. 34. Oravit etiam pro se ipso, Joh. 17. v. 5. pro Discipulis, Ibidem v. 9. At Intercessio in celis est Triumphalis Apparitionis, Hebr. 7. v. 25. Ibidem 9. v. 24. Rom. 8. v. 34. atque specialiter fit pro solis Fidelibus & Electis, Hebr. 9. v. 24. non vero ante nostri ληψιν seu Acceptationem apud DEUM, Hebr. 7. v. 25. Sic pariter neque Satisfactionio, ante prævisam nostri ληψis facta, specialiter communitate suâ ad solos Fideles & Electos descendere ob eam causam poterit, secundum Calvinianos; Cum ratione Acquisitionis illa quidem sit universalis, 1. Timoth. 2. v. 4. 2. Pet. 3. v. 9. at ratione Applicationis, ob hominum negligentiam & resistentiam, fiat particularis, atque sic ad solos Fideles descendat, 1. Timoth. 4. v. 10.

5. His ita discussis, jam de Meriti Christi partibus, OBEDIENTIA atque VICTORIA specialius agendum venit. Est vero OBEDIENTIA Christi pars Meriti ejus, quatenus non solum, per Servilem Humiliationem Legi obediens factus, Galat. 4. v. 4. eandem in omnibus suis partibus perfectissime, quod nobis quidem factū impossibile erat, adimplevit, Matth. 5. v. 17, Rom. 5. v. 19. & ignominiosissimam Mortem in Arâ Crucis pro nobis pertulit, Phil. 2. v. 8. 1. Petr. 2. v. 24. sed etiam, per presentationem Tri-

ampbalem, & cōrām DĒO pro nobis in aeternū intercedens apparet,
 Hebr. 9. v. 24. Ibidem 7. v. 25. & post finem seculi, Regni hanc
 sui administrationem in manus DĒI patris resignat, 1. Corinth.
 15. v. 24, seqq. Hinc itaque OBEDIENTIA Christi, alia Servilis,
 alia Triumphalis erit. Illa in Statu Exinanitionis, Phil. 2. v. 7, 8.
 Hac in Statu Exaltationis, Hebr. 9. v. 24. 1. Corinth. 15. v. 24,
 seqq. §. De Obedientia Christi Servili, B. D. Conradus Die-
 tericus Institut. Catechet. de Officio Christi, hæc annotat:
 Activæ &
 Passivæ.
 Vulgo distinguunt, in Obedientiam Christi Activam, quæ in per-
 fectissimâ legis impletione; & Passivam, quæ in sufficientissimâ
 Panarum persolutione consistat. Illa Peccata Omisionis, hæc
 Peccata Commissionis expiata afferunt. Quæ distinc̄tio non vi-
 detur satis exquisita, sed neā iēzoxn à potiori tantum populari-
 ter sic denominata: Cum Passiva Activam includat, non exclu-
 dat, quia in mediâ etiam morte mirificè se Christi Obedientia,
 virtus & dilectio, exseruit; Vide Hebr. 2. v. 14. Et sic reverā
 fuit Actio Passiva, & Passio activa. Bernhar. Serm. de
 Passione Dom. Hinc addit Axiomata: (1) Tota Christi
 Obedientia, in actione & passione, est pars Officii Sacerdotalis,
 cuius totum constituitur, accidente Intercesione Christi pro
 nobis. Itaque (2) Neque sola Obedientia Christi Activâ, ex-
 clusa Passivâ, neque sola Passiva, excluſa Activâ, sed utraque
 conjuncta (h. e. ut propriè loquimur cum Scripturâ, quæ
 non nisi unam novit Christi Obedientiam) Tota sive Integri O-
 bedientia Christi, Credentibus ad Justitiam imputatur. Vide
 oppositionem Inobedientie, Rom. 5. v. 19. Tota igitur illa O-
 bedientia, quæ Christus nostri loco Legem perfectissimè implevit,
 nobisque Passione & Morte suâ Justitiam ac Salutem aeternam
 promeruit, MERITO & JUSTITIA Christi continetur, Matth. 5.
 v. 17. Gal. 3. v. 13. Ibidem 4. v. 5. Errant proinde hic (1) Pon-
 tificii, dum Christum etiam Vim merendi nobis meruisse con-
 tendunt, ut eam per Merita propria conseqveremur: Con-
 tra Rom. 3. v. 23. ibidem 4. v. 6. Gal. 3. v. 10. Eph. 2. v. 8. &c.